

RÍMU SA NEODPORUJE

RÍMU SA NEODPORUJE

MPGAVLAK

Rímu sa neodporuje Autorské práva © 2019

Táto kniha bola vyrobená pomocou pressbooks.eknizky.sk a PDF bolo vytvorené pomocou PrinceXML.

Obsah

I.	2.1	I
2.	2.2	13
3.	2.3	21
4.	2.4	29
5.	2.5	39

I

2.I

248 n.l.
Hlavné mesto Rím

„Drahý Brutus, žijeme vo veľmi pokojných a mierumilovných časoch, mal by si si toho vážiť. Nie vždy to tak bolo, vieš. Pred dobrým cisárom Filipom Arabom tu vládol v Ríme taký neporiadok, že si to dnes mnoho senátorov nevie ani predstaviť. Zvlášť tí mladší. My starší si to však dobre pamätáme a tak sa denne modlíme k bohom, aby nám nášho dobrého cisára ponechali čo najdlhšie. Koniec-koncov, veď ešte nie je až taký starý. Je veľkým darom, že náš drahý cisár má toľko rozumu, že sa snaží dohodnúť so senátom. Ten malý zasran čo bol cisárom pred ním, Gordian, ten len provokoval. Občas som mal pocit, že si o sebe naozaj myslí, že je bohom, hlupák. Predstav si, len tak stál na pódiu, pohľadným spôsobom sa pozeral na nás, ako na bandu idiotov, a pred plnou sálou senátorov povedal, že keby chcel, tak nás nechá pokojne všetkých zmasakrovať. A to mal šesťnásť rokov! Opopážlivec, tak potom aj dopadol. Zmasakrovali jeho.“

„Zaiste máš pravdu, ctený Markus, môj drahý priateľ a vznešený učiteľ,“ odvetil Brutus pozrúc sa šibalsky na postaršieho senátora a aj na jeho mladú manželku Viktóriu sediacu mu po boku. „Filip je ozajstným darom, skutočným štátnikom. Trochu ma len trápia tie reči, čo sa o ňom vedú. Vieš... že je priaznivcom tej položidovskej sekty... kresťanov, či ako sa to volajú. Veď je to smiešne, ba priam trápne, aby bol rímsky cisár uctievačom nejakého stolára z Ázie.“

„Ále, tým sa netráp, Brutus. Sú to len povedačky, nepravdivé

ohovárania tých, ktorí by sa na cisárovom mieste sami radi videli. Je pravda, že sa Filip správa ku kresťanským a židovským sektičkám prívetivejšie ako jeho predchodcovia, ale to samo o sebe ešte nič neznamená. Budme radi, že ho máme.“

Rozhovor trval ešte niekoľko hodín, ale z tých si už Viktória nič nepamätala. Oblažená vínnym nápojom spokojne podriemkala na veľkom mäkkom gauči, zatiaľ čo sa senátori naďalej bavili. Zobudila sa až nad ráno vo svojej posteli. Prešla cez spoločenskú miestnosť pokrytú mramorom a dostala sa do svojej izbovej záhrady, oddelenej od ostatných miestností sériou veľkých stĺpov a hrubým múrom. Záhrada bola rozľahlá, obdĺžnikového tvaru, boli v nej zeleň a kvety snáď z každého kúta obrovskej ríše, akoby sa ani nenachádzala v centre Ríma, ale na nejakom tropickom ostrove. Tu našla svojho manžela ako stál a detailne si prezeral bustu Júlia Cézara.

„Á, dobré ráno, drahá, ako si sa vyspala?“ opýtal sa jej.

„Dobre, drahý, a ty?“

„Veď ma poznáš... pospím tri, štyri hodiny a potom sa už len prevaľujem.“

„Myslíš, že sú tie reči o cisárovi – že je vyznávačom tej sekty – pravdivé?“ zaujímalo Viktóriu. „Aj moje známe, ženy iných senátorov, mi také niečo vraveli. Že sa po nociach zakráda do akýchsi temných podzemných chodieb, kde sa robia bohvieaké rituály,“ pokračovala. „Žena senátora Publia, Augusta, dokonca spomínala akési krvavé obety. Tak čo si o tom myslíš?“

Markus sa na chvíľu zamyslel a potom povedal, „vieš, drahá, jedna vec je skutočnosť, druhá vec sú reči a tretie – to najdôležitejšie,“ postarší muž zdvihol sprisahanecky obočie, „je, čo z toho môžeme vyťažiť my. Je cisár kresťanom? Asi nie. Má pre nich... slabosť? *Možno*. Kresťania určite nerobia všetky tie ohavnosti, aké sa im pripisujú, až takí hlúpi hádam nie sú. Ak by sa ale cisár Filip zaplietol s touto cudzorodou skupinkou, tak by sme to proti nemu mohli nejako využiť.“

„Ako?“

„Čo ja viem? Mohli by sme v senáte predostrieť podozrenie, že vládca ríše je pod vplyvom akejsi zhubnej židovskej sekty a že nie je schopný plne vykonávať všetky funkcie, ktoré ako cisár Rímskej ríše vykonávať má. Takto by sme mohli určité právomoci presunúť na senát. Alebo...“

„Alebo?“

„Za istých okolností, s určitými... spojencami... zo senátu ako štítom,

a týmito „podozreniami“ ako mečom, by som sa mohol pokúsiť... Filipa Araba zosadiť. Vieš si to predstaviť? Ja, Markus Tertulius, cisárom Rímskej ríše.“ na senátorových ústach sa objavil jemný úsmev. Táto myšlienka ho evidentne mátať už dlho, možno práve kvôli nej trpel toľkou nespavosťou. Viktória si už pred mesiacmi všimla, že keď sa povedalo „kresťania“ a „cisár“, jej manžel vždy náhle ožil, akoby ho štipla dáka osa. Cisára ústami vždy bránil. Ale... čo jeho srdce?

„No, dosť bolo rečí,“ precitol zrazu Markus. Pozajtra odchádzam ako cisársky doprovod na severné hranice kvôli inšpekcii vojsk. Vieš čo to znamená...“

„Uch, starosť o majetky,“ odvetila jeho manželka.

„Áno, aj. Ale v stredu je sviatok bohyne Fauny, veľké ženské orgie, o ktorých mi nechceš nič prezradiť.“

„Ty vieš, že nesmiem. A... vlastne ani nechcem.“

„Raz mi to povieš a bude to ten najsnovejší deň v mojom živote,“ usmial sa priateľsky muž a dodal, „uži si to, drahá.“

„O to sa ty neboj.“

Prvú májovú noc sa v lesoch za mestom zhromaždil veľký zástup žien. Boli všetkých vekových kategórií a všetkých spoločenských tried. Viktória, ktorá bola v celom Ríme považovaná za akúsi polobohyňu, mala na sebe ľahkú a priedušnú tuniku bielu ako alpský sneh, previazanú pozlátenými stuhami a prichytenú pozlátenými sponami. Na jej vlasoch zlatej farby sa zdobil veniec zo všetkých možných kvetov pozbieraných po rozľahlých majetkoch vznešeného rodu, ku ktorému patrila. Vždy veselé oči, pery prejdené jemným rúžovým balzomom, ktoré sa nikdy neprestali usmievať, postava, akú by jej mohla závidieť aj samotná Venuša, ako aj ladná chôdza mladej urodzenej a vznešenej dámy dotvárali jej takmer až nadpozemský obraz. „Ani veľkoleposť nočnej oblohy, posiatej miliardami hviezd, ožiarenej majestátnym mesačným diskom, oblohy, na ktorej rohoch jasne a pokojne blikajú planéty Jupiter, Venuša, Saturn a Mars – ani jej veľkoleposť, Viktória – sa tebe nevyrovná,“ hovorieval svojej manželke Markus.

Ženy prechádzali lesom v dlhom rade. Les bol osvetlený stovkami žiarivých pochodní po oboch stranách, ktoré vytvárali akýsi chodník do neznáma, zatiaľ čo dievčatá a ženy spievali a šantili, krútili sa a pištali, tancovali, ba niektoré si dokonca vtlačali náruživé bozky. Aj Viktória sa krútila, tancovala, hopsala, spievala, jemne podgurážená alkoholickým

nápojom,. Takto sa sprievod postupne dostal až ku veľkej tajomnej a temnej budove, ktorá bola matne osvetlená ohňom z všadeprítomných faklí. „A sme tu,“ zahlásila jedna účastníčka väčších mier, „Chrám presvätej bohyně Fauny.“ Ženy pomaly prechádzali okolo chrámu spievajúc pri tom oslavné piesne na svoju bohyňu. Viktória stála v rade a s otvorenými ústami sa kochala veľkosťou budovy. Hoci nebola na slávnostiach bohyně Fauny po prvý krát, tá nebyvalosť celého tohto ceremoniálu, tak tajomného a veľkolepého, ju dokázala ohromovať znova a znova. Mladá žena sa postupne dostala až pred samotný vchod, kam viedlo nekonečné množstvo schodov. A za nimi sa už týčili mohutné dvere chrámu. Drevené a ťažké. Desivé a vážne.

Dvere sa s rachotom otvorili a v ich strede sa objavila akási postava. Kňažka – pomyslela si Viktória.

„Žena,“ začala postava silným hlasom, „prišla si si uctiť našu presväťu bohyňu Faunu?“

„Prišla!“ ozvalo sa zo stoviek hrdiel.

„Žena,“ pokračovala kňažka, „veríš, že ti naša presväťa bohyňa udelí krásy, múdrosti a lásky?“

„Verím!“

„Žena, zachováš tajomstvo tohto obradu, ako to prikazuje naša presväťa bohyňa?“

„Zachovám!“

„Tak teda vojdí dnu!“

Viktória kráčala spolu s davom pomaly hore schodmi. Dostala sa na horné nádvorie a odtiaľ cez mohutné dvere až do vnútra chrámu. Keď sa Viktória pozrela hore, uvidela strop bohato dekorovaný zlatými obrazcami a znakmi, ktoré jej všetky splývali do jednej veľkej žiarivej nádhery, akoby sa dívala na samotný slnečný kotúč. Avšak ešte pôsobivejší pohľad bol vpredu: obrovská socha bohyně Fauny. Bola vznešená, sebavedomá, nič neodpúšťajúca. V jednej ruke držala kopiju, v druhej štít. Prísny pohľadom akoby premeriavala davy, ktoré sa práve nahrnuli do jej príbytku. V hre svetla a tieňa, ktorá bola v chráme dovedená k dokonalosti, vypadala tak hrozivo a tak všadeprítomne, že žiadna so žien sa neodvážila povedať ani slovo.

Pred sochou Fauny stála na akomsi veľkom vyvýšenom pódiu jej kňažka. Chrám bol už plný žien, zväčša urodzeného pôvodu, tie menej urodzené a neurodzené museli ostať vonku. Kňažka mala na sebe dlhú čiernu róbu s pozlátenými stuhami. Na hlave mala kapucňu a na tvári

prapodivnú masku akéhosi desivého božstva, takže pôsobila, akoby práve prišla z ríše mŕtvych. Obrad začal. Kňazka šeptala modlitby a zaklínadlá, ako dáka ježibaba, zatiaľ čo do veľkej ohnivej vane pred sebou sypala jemný popol. Viktória to všetko dobre videla, nestála od centra udalostí moc ďaleko. „Prineste zvieratá!“ zahlásila zrazu postava v róbe.

Zástup žien, otrokýň, privádzal na scénu množstvo zvierat – prasatá, ovce a muly. Kňazka im na veľkom stole prerezávala hrdlá, s pokojom, akoby doma v kuchyni pripravovala každodennú večeru, ich vnútornosti hádzala do posvätného ohňa a mäso posúvala ďalej na akýsi rošt, ktorý obsluhovala jej výpomoc. „Toto, toto je naša obeta tebe, Fauna!“ kričala kňazka, zatiaľ čo krv striekala všade naokolo. Jej plášť, maska, stôl boli po chvíli plné červeného farbiva. Praskanie ohňa sa miešalo s mečaním a kvičaním vydesených zvierat a odpudivým zvukom, ktorý vychádzal z vytrhávania vnútorností. „Fauna, FAUNA, daj nám krásy, udeľ nám múdrosti, dožič nám lásky!“ predniesla prosebným, no desivým hlasom žena so zakrvaveným nožom v ruke, hladiac pritom malú vydesenú ovečku, akoby ju chcela zachrániť od hrozivých jatiek. V tom jej prešla ostrou čepelou po jemnom krku. Pomaly, odborne, ako keď lekár vypaluje zapálenú ranu. Zviera sebou trhlo, zamečalo a hneď potom navždy stíchlo. „Úbohé zviera, úbohá malá ovečka,“ hovorila si predesená Viktória.

Celý tento obrad trval asi hodinu. Na záver tejto časti ceremónie vstúpila na javisko miestna prostitútka. Za lahodných zvukov rôznych nástrojov tancovala, krútila sa, rezala sa, pila krv z ešte bijúceho srdca mladého jahňata. Následne chodili najbohatšie z žien dopredu, kde jedli pečené mäso z obetovaných zvierat, namáčali si ruky vo vode zmiešanej s ich krvou a prechádzali si nimi po tvárach, aby boli „večne mladé.“ Aj Viktória musela odhryznúť z tohto mäsa. No ako to urobila, prišlo jej zle, krútila sa jej hlava, všetky tie ohne, zvuky a postavy jej splývali do jednej veľkej masy. Nemohla dýchať, nedalo sa dostať von. Staršie ženy sa na ňu usmievali, hovorili o „rozkošnici,“ tie mladšie sa len hihňali, tu a tam ktosi do nej vrazil. „Ja, ja... nie je mi dobre,“ povedala. Spadla na zem. V tom ju chytili čiesi ruky a pomáhali je prebrodiť sa cez nekonečné zástupy. Viac si nepamätala.

Keď sa mladá žena prebrala, bola vonku, na čerstvom, oblažujúcom vzduchu. Nad ňou stála jedna z postarších žien, ako dáky nadpozemský záchranca.

„Čo, čo sa stalo?“ dostala zo seba zmätená Viktória.

„Prišlo ti zle a odpadla si, dieťa moje. Tak sme ťa vyniesli von,

pomedzi celý ten príšerne dlhý zástup. Zdalo sa, že chudobné žobračienky z okraja mesta po tebe skočia a rozpitvajú ťa, ako tie ovce, čo tam boli, tak strašne na teba žiarlili, ale to by ťa nesmela ochrániť Eleonóra, manželka prefekta Publia, moja drahá. Nepáčilo sa mi tam, dobre, že sme šli von. Dúfam, že im celý ten odporný chrám spadne na hlavu.“

#

„A Lívia, žena Tacitova, chodievala každú noc za splnu Mesiaca na cintorín za mestom, kde čaruje a zaklína, aby sa ľuďom vodilo zle.“

„Ale Brutus, ty hlupáčik, tomu neverím.“

„Na môj veru, všetci o tom hovoria.“

„Ty vieš všetko.“

„To vieš, Viktória, mám veľa priateľov. A tí občas chcú byť vypočutí. Senátor Tranquilitus sa mi napríklad poštažoval, že jeho dcéra Anna sa zalúbila do iného dievčaťa a spolu trávia čas. Tak ako to robievame aj my dvaja.“

„Ale nie, vážne? Mladá Anna? Koľko má, dvadsať?“

„Osemnásť.“

„Zaujímavé... No nič, Brutusko môj drahý, ty môj presladký medvedík. Dnes príde Markus z inšpekcie severnej hranice, nesmie nás tu takto vidieť.“

„Ja viem... Budeš mi veľmi chýbať.“

„Aj ty mne,“ odvetila mu Viktória neúprimne. „Akonáhle to bude len trochu možné, prídem zas na návštevu ja k tebe,“ dodala a už ho aj pomaly od seba odháňala, ako dáky nepotrebný balvan.

Viktória sa rýchlo vyobliekala a navoňala, aby na svojho drahého manžela zapôsobila. Vedela, že má pre ňu slabosť a ak na neho dostatočne zapôsobí – nepochybovala, že sa jej to podarí – jej malé drobné radovánky jej prejdú. Ostatne, ako vždy. Keď konečne dorazil sprievod s Markusom, jeho drahá hneď vybehla von, vyobjímala ho a vybozkávala, akoby ho nevidela celé desaťročia. Senátor sa aj milo pousmial, no hneď aj dodal, že je z dlhej cesty veľmi unavený a že jej všetko vyrozpráva, až keď si trošku oddýchne.

„Situácia na severnej hranici sa zdá byť pokojná,“ začal Markus so svojimi dojmami po niekoľkohodinovom odpočinku. „Tábory sú dobre vedené, velitelia sú schopní, vojakom nechýba odvaha a disciplína. Po

barbaroch ani stopy. Vojaci rozprávali, že Germáni sem-tam zaútočia, vyrútia sa z lesov s tými svojimi sekerkami, ale sú to len lokálne napadnutia, rýchlo rozprášené našimi mečmi a kopijami. Cisár bol potešený, keď to všetko videl. Ja ti ale neviem, Viktória.“

„Čo tým myslíš?“

„Vieš, pripadá mi to trošku ako pasca na sklapnutie. Stojí nehybne a ani nevieš, že je rovno pred tebou, tak dobre je skrytá. Ale len čo nadíde jej čas a ty na ňu vstúpiš, pevne ti stisne nohu, div ti ju nerozsekne. Vojakom na hraniciach sa máli žold. Navyše, mnohí z nich nie sú Rimania, ale najatí barbari.“

„Ako to? Naši vojaci nie sú občanmi Ríma?“

„Presne tak. Etnických Rimanov je čím ďalej tým menej. Jednoducho je málo detí. Navyše, dnešný moderný človek už nechce bojovať. Chce sa mať dobre, užívať si. Kto by dnes mrzol niekde v zvlhnutom tábore na stráži, ďaleko od rodiny, za peniaz, ktorý sa mu máli? A tak armáda najíma žoldnierov z radov barbarov. Tí chlapi sú poslušní, disciplinovaní, dostatočne tvrdí a odhodlaní bojovať za ríšu. Ale ako dlho? Kým je pokoj, je dobre. Ale čo ak sa začnú pre nejakú malichernosť búriť? Čo ak obrátia svoje kopije proti svojim veliteľom? Naše severné hranice by boli nielenže nestrážené: boli by už obsadené nepriateľmi. A tí by mohli otvoriť brány ďalším.“

„To je ale hrozné...“

„Ach, moja drahá, neboj sa. Situácia nie je dobrá, ale zaiste sa dá nejako vyriešiť. Navyše, barbari našu krajinu milujú, luxus, aký im ponúka si nevedeli predstaviť ani v tých najkrajších snoch. Získanie občianstva je pre nich najväčšou motiváciou ich života. Neverím, že v blízkej budúcnosti môže dôjsť k nejakej revolte.“

Viktória a Brutus sa schádzali vždy, keď to len šlo. On ju zrejme miloval, aspoň tak si to Viktória myslela, kým ona za ním utekala pred nudou a stereotypom domácnosti. Pre neho to bola tá jediná, tá pravá, ako sa zdalo, pre ňu len ďalší v poradí, ako keď vymení jedného predajcu šiat za druhého. Jej manžel, samozrejme, nič netušil, bol buď zaneprázdnený politickou situáciou, alebo svojimi vlastnými snami o moci a o ešte väčšej moci. Sníval a intrigoval, víťazil a padal, ako hrdinovia z dávnych gréckych eposov. Ale svojej manželke sa nevenoval až tak veľmi, ako by sa rímskej polobohyni venovať mal. Viktórii to však nevadilo; vlastne jej to plne

vyhovovalo. Vždy keď on od nej utekal k práci, ona od neho utekala k svojmu milencovi.

Raz takto šla Viktória od Bruta nočnými ulicami Ríma, jej manžel sa mal čochvíľa vrátiť z ďalšieho pracovného večierku usporiadaného cisárom Filipom. „Keď sa môže baviť Markus,“ hovorievala si mladá žena, „prečo by som sa nemohla zabaviť trochu aj ja?“ Temné zákutia mesta pôsobili na krehké stvorenie vždy desivo: úzke ulice, cez deň plné ľudí, boli teraz prázdne. Nešiel po nich nikto, okrem akýchsi prízrakov, ktoré sa sem-tam mihli v jej zornom poli. Na niekoľkých miestach boli veľké horiace svietniky, ktoré Viktóriu vždy aspoň na chvíľu upokojili. Žena pokračovala v ceste. Neprijemne tiché ovzdušie občas preťal neludský smiech, či rev, niekde sa bili mačky a inde zas vyspevoval nejaký opilec. Nechcela to počuť, nechcela nič vidieť, tak si na hlavu prehodila kapucňu.

Rýchlym krokom pokračovala v ceste, no po chvíli si uvedomila, že budovy, o ktorých si myslela, že ich pozná, sú jej vlastne úplne neznáme, povedomých zákutí nikde niet a že sa vlastne vôbec nenachádza na ulici, po ktorej denne chodievala. Stratila sa. Zrazu nevedela, čo má robiť. Mala by ísť doprava alebo doľava? Mala by vo svojej ceste pokračovať, alebo sa radšej vrátiť na posledné jej známe miesto? Ale kde to vlastne bolo? Vybrala si jeden chodník, no bolo to horšie a horšie. Dokonca aj veľké svietniky sa stratili, takže jej pripadalo, akoby sa nachádzala v úplne inom, cudzom meste. Zrazu začula hlasy: „pozri na tú podarenú mačičku. Kde sa tu asi nabrala v takúto hodinu?“ Iný, chrapľavejší hlas odvetil, „možno je to jedna z tých povestných prostitútok z Akvitánskej ulice. Podme sa s ňou trochu pohrať!“ Zo smeru rozhovoru sa k nej začali približovať dve postavy.

Preľaknutá Viktória vykričala a začala utekať, ale netušila, kde sa má skryť, kričala o pomoc, ale nikde nikoho nebolo, naopak, tých niekoľko podivínov, ktorých stretla, akoby sa sami do nej s veľkou chuťou najradšej pustili. Vbehla do temnej uličky a ukryla sa za jedným stĺpom. „No táák, maličká, my ti neublížime,“ hovoril jeden z mužov, „chceme sa len priateľsky pohovárať,“ dopĺňal ho druhý. Žena začala znova utekať, ale rýchlo si uvedomila, že už nevládze a ani nevie, kam by vlastne mala ísť. Zastala pred akýmisi dverami, začala po nich búchať a hlasno volať, „prosím, prosím vás, otvorte mi! Prenasledujú ma dvaja muži, prosím, pomôžte!“ Desivý škrekot jej prenasledovateľov sa približoval, ako dajaký jedovatý had plaziaci sa z močiara. „Som patricijka, žena senátora“ skúšala Viktória ďalej, „bohato sa vám odvdáčim. Prosím vás, dobrí ľudia,

nenechajte mladú ženu takto umierať, veď... veď by ste na seba akurát zvolali hnev bohov, ako som ja zvolala na seba! Majte zľutovanie!“

V tom sa dvere otvorili.

#

„Nemajte strach, mladá pani,“ povedal žene príjemný hlas staršieho muža, ktorý jej otvoril. „Tu sa vám nič nestane. Sme len chudobná pekárska rodina, ale cítte sa, prosím, u nás ako doma. Moje meno je Tomáš.“ Muž podal Viktórii krajec chleba s mliekom a tá sa pomaly upokojila.

„Už je vám lepšie?“ spýtal sa jej po chvíli.

„Áno, áno, ďakujem vám, dobrý človek,“ odpovedala.

„A čo robí taká nádherná a vznešená žena v týchto častiach mesta, zvlášť v takto neskorej hodine? Podobne nezvyčajnú návštevu sme tu hádam ešte nemali.“

„Zablúdila som...“

Tomáš zaviedol patricijku do jednej menšej komôrky a ponúkol jej na spanie svoju posteľ. On sám si šiel ľahnúť k piecke.

Keď sa ráno Viktória prebudila, hneď ucítila príjemnú vôňu teplého pečeného chleba, ktorá sa rozlievala po celej miestnosti. Spoza dverí počula praskanie ohňa, rôzne drevené nástroje používané pri pekárskom remesle, ako aj štrnganie misiek. „Tento nie je dostatočne prepečený, daj ho ešte na chvíľu do pece,“ započula známy hlas. Na drevenej doštičke vedľa nej boli položené raňajky, ovsená kaša s mliekom. Vyzerali ako z nejakej rozprávky. Viktórii sa zpočiatku takéto jedlo trochu málilo, ale hlad a slabosť ju premohli, takže sa s chuťou do neho pustila. „Hmm... nie je to zas až také zlé,“ zahlásila nakoniec.

Mladá žena nasmelo otvorila dvere a nahliadla spoza nich. Priamo oproti nej stál Tomáš v dlhej čiernej zástere pod ktorou mal sivú košeľu plnú starých masných fľakov, ktoré pôsobili ako malé kaluže po veľkom lejaku. Aj jeho nohavice vyzerali zanedbanejšie, než by – asi – mali vyzeráť.

Čo chvíľu hľadel do veľkej pece a keď to uznal za vhodné, vytiahol z nej bochník chrumkavého chleba. Po jeho pravej strane stáli dvaja chlapci, asi pätnásť a dvanásťročný, a tí pripravovali cesto. Mladší, s podarenými pehami, miešal a ten starší tvaroval pochúťku do finálnej podoby.

Viktória opatrne vykročila von. „Ále, pozrime, ktože nám tu ide. Dobré ráno, milostivá pani,“ privítal ju pán domu. „Ako ste sa vyspali? A chutili vám naše raňajky?“ Žena ho odzdravila a o raňajkách sa vyjadrila pochvalne.

„Toto sú moji dvaja synovia, Dávid,“ hosťiteľ ukázal na toho s pehami, „a toto je Kristián.“ Obaja dvojhlasne pozdravili.

„A čo pani domu, tiež pracuje s vami?,“ zaujímalo patricijku.

„Ona... umrela,“ odpovedal Tomáš, „tri roky dozadu. Bola veľmi chorá.“

„Je už s Pánom v nebi,“ pridal sa jeho mladší syn Dávid.

Viktória sa zarmútila, ale odpoveď ju zároveň aj prekvapila. S Pánom v nebi? V nebi sú leda tak grécki bohovia, žiaden smrteľník sa tam nikdy nepozrie, pre tých je predsa podsvetie. A kto by sa tešil do podsvetia? Na to strašné miesto, plné tmy, samoty a nekonečnej ničoty, kde by už nikdy nezazrela lúče jarného slnka, nezačula nádherný spev vrabcov v lete, nepocítila príjemný vánok jesenných dní. Na to strašné miesto, kde namiesto radosti cítiť len zármutok, namiesto lásky len bezmocnú otupenosť. Na to strašné miesto radšej ani nemyslieť!

„Viete... my sme kresťanská rodina,“ prelomil mlčanie nakoniec Tomáš.

„Už som o vás počula,“ odpovedala po chvíli Viktória. „Ale moc o vašich bohoch neviem.“

„Vyznávame Ježiša Krista – ktorý trpel a umrel za naše hriechy, no tretí deň vstal z mŕtvych – ako syna Božieho.“

„A syna akého boha? Trpel ten váš Kristus tak, ako trpel napríklad Odyseus?“

„Nie, nie, pani. My veríme, že je len jeden trojjediný Boh. Otec, syn a Duch Svätý. Všetci traja sú súčasťou jednej Božej osoby.“

„Rozumiem... to je váš panteón.“

„Ehm... nie tak celkom. Ako vám to len vysvetliť? Vidíte tamten stolík, na ktorom je položená múka?“

„Uhm.“

„Má tri nohy, ale je to stále jeden a ten istý stolík. Tak je to aj s naším Bohom.“

Mladá žena chvíľu civela na stolík a potom sa spýtala: „Spomenuli ste, že umrel za vaše... hriechy? Čo je to hriech?“

„Pani, vy mi teda dávate zabráť,“ poznamenal s úsmevom postarší pán. „Skúsím vám to nejako vysvetliť, dobre? My veríme, že Boh ustanovil

určité zákony, ktoré majú ľudia dodržiavať. Aby žili dobré životy a aby sa nakoniec mohli dostať do neba. Porušovanie týchto zákonov je hriech. My ľudia nevieme svoje hriechy zmazať. Ale náš Pán Ježiš Kristus, keď umrel za nás, ich zmažal.“

„Je hriechom... piť víno?“, prerušilo ho zvedavé žieňa.

„Ak ho pijete s rozumom – že sa neopíjate – tak nie.“

„A čo je teda hriechom?“

„Čo ja viem... hriech je, keď napríklad manžel podvádza manželku s inou ženou. A naopak. To je ťažká vec. Cudzoložstvo. Keď spolu nažívajú dvaja nezobášení, to je smilstvo.“

Ženu to zarazilo, no nič nepovedala.

„Teda Kristus prišiel, aby splatil naše hriechy.“

„Presne tak.“

„A čo z toho máme, keď ich splatil?“ nedalo Viktórii.

„No, tým dobrým bude umožnené dostať sa do neba.“

„Do neba? Tam, kde sídlia bohovia? Ale to je predsa vylúčené.“

„Nie, nie je. Naše náboženstvo to tak hovorí. Preto sa aj snažíme žiť dobrými životmi, aby sme sa páčili Bohu a ten nás prijal k sebe.“

Žena ostala prekvapená. Dostať sa do neba? Žiť po smrti radostne na nádhernom mieste? V nebi a nie v podsvetí?

„Poviete mi, ako to vaše nebo vyzerá?“ spýtala sa napokon.

„To nikto presne nevie, pani. Ale naše učenie hovorí, že človek si nedokáže ani predstaviť, čo dobrý Boh pripravil tým, ktorí ho milujú. A hoci tu často krát máme trápenia, tam nám sám pán Ježiš zotrie každú slzu z našej tváre. Preto sa aj radujem, nesmútim, že moje drahá Lucia sa zaiste dostala na to krásne miesto a už tam na mňa a naše deti aj čaká.“

Jednej noci zobudilo Viktóriu a jej manžela nervózne búchanie na dvere, ktoré akoby vopred predznamenalalo niečo zlého. Muž nariadil služobníctvu, aby sa informovalo, čo sa deje, no keď mu zvestovalo, že tam vonku čaká vojenský vyslanec, bolo jasné, že niečo naozaj nie je v poriadku. Markus hneď aj vybehol von, jeho žena ho so zvedavosťou nasledovala.

„Vy ste Markus Tertulius, senátor rímsky?“ spýtal sa vojak.

„Áno, deje sa niečo?“

„Pane, musíte ísť so mnou.“

„Pôjdem, ale povedzte mi, prečo ste mňa a moju manželku dostali z posteľe v túto neskorú hodinu?“

„Podľa našich správ došlo na severných hraniciach k mohutnému útoku barbarov. Opevnenia boli prelomené, mnoho z našich sa pridalo na stranu nepriateľa, ktorý teraz postupuje krajinou. Cisár zvolal okamžitú bezpečnostnú poradu.“

„Dobre, idem. Ďakujem, že ste mi to prišli povedať.“

Viktóriu striaslo, aj keď si nebola úplne istá, či je to od prenikavého chladu zvonka, alebo pomaly sa zakrádajúceho strachu.

„Barbari? Na našich hraniciach? Čo... čo to znamená? Môžu sa dostať až sem, do Ríma?“ pýtala sa s desou v očiach manžela, ktorý sa šiel prezliecť.

„Neboj, milovaná moja manželka,“ odpovedal jej s prekvapivým sebedomím. „Nejako to zvládneme. V celej ríši je toľko vojska, že by sme tých naničhodníkov rozprášili desať krát. A každý vojak by položil dušu za hlavné mesto. Za pár týždňov sa budeme nad dneškom len smiať, uvidíš.“

Viktória nevidela manžela niekoľko dní. Za ten čas sa začali po meste šíriť chýry o obrovskej sile barbarov, že sa spojili mnohé divé kmene a útočia koordinovane, ako hyeny, keď obklúčia svoju korisť. Nelútostne sekajú a rúbajú, znásilňujú a trýznia, a takýmto spôsobom si razia cestu až do samotného zmeraveného srdca ríše. Rovnako tak sa niektoré ženy senátorov vyjadrovali, že sám cisár Filip to má nahnuté, že vojská v rôznych rímskych provinciách proti nemu rebelujú a svojvoľne si vyhlasujú vlastných cisárov.

Viktória si občas poplakala, ale vždy sa utešila Markovými slovami: „Až do Ríma sa nedostanú.“ Bola si takmer istá, že všetko bude v poriadku, ako jej manžel prisľúbil.

Markus sa vrátil za niekoľko dní. Viktória k nemu rýchlo pribehla, vyobjímala ho a vybozkávala a hneď sa ho aj pýtala na neprehľadnú situáciu: „Hovor, Markus, povedz mi všetko, chcem počuť pravdu!“

„Situácia nevyzerá dobre,“ začal jej manžel opatrným tónom. „Hore u Milána nám vznikla veľká medzera, kde sa barbari natlačili a je značný problém ich zadržiavať. Lokálne vzbury vojska sa odohrali aj na východe a juhu ríše. Vzbury boli rýchlo potlačené, ale cisárovi to na nálade moc nepridalo. Filip ponúkol senátu svoju rezignáciu, ale my sme ho podržali.“

„A ďalej?“ naliehala žena.

„Prihlásil sa jeden zo senátorov, istý Décius. Prehlásil, že je schopný zostaviť životaschopnú armádu a barbarov z ríše raz a navždy vyhnat. Je pravdou, že vo vojsku pôsobil istý čas na veliteľských funkciách, takže môže byť medzi mužmi populárny a rešpektovaný a zároveň sa môže ukázať ako schopný stratég. Jeho armáda sa vydala na pochod pred troma dňami. Nám už teraz ostáva len čakať, čo sa bude diať. Chcem len, aby si vedela, že to zvládneme.“

„A je ten Dém...“

„Décius.“

„Je schopný?“

„Je to tvrdý vojak, ktorý si vždy ide za svojim... Myslím, že sme na túto robotu lepšieho chlapa zohnať nemohli. Aj keď je pravdou, že sa s Filipom moc nemusia. Cisár sa obáva jeho mocichtivých chýtok. Filip je trochu paranoidný, ale v jeho situácii sa mu čudovať ani nemôžeme.“

Nasledujúce dni strávili manželia vyčkávaním na správy, ktoré

postupne prichádzali. A boli povzbudivé: armáda posilňuje, postupuje, darí sa jej porážať barbarov a potláčať vzbúrencov. Markus pôsobil pokojne a vyrovnane, ako sa na senátora patrilo, ale Viktória vedela, že vo svojom vnútri bojuje sám so sebou. „Šťastie vojny je vrtkavé,“ raz znenazdajky povedal, „môže sa ti dariť celé mesiace, ba roky, avšak príde jeden presný, nečakaný a drvivý úder nepriateľa tam, kde to nečakáš, a z leva sa môže stať jahňa.“ Po dvoch týždňoch už ale bolo jasné, že Déciové vojská zaznamenali fenomenálny úspech. Žiaden „nečakaný úder“ zo strany barbarov našťastie neprišiel.

#

„Myslíš, že to, čo robíme, je správne?“ spýtala sa Viktória Bruta pri ďalšej jej návšteve. „Občas mávam pocit, že by to Marka veľmi zranilo... keby vedel. A Alžbetu tiež.“

„Haha,“ zasmial sa mladík. „Markus ťa má len ako takú hračku, keď si na teba spomenie, tak sa ti aj povenuje. Ale ty si zasluhuješ niečo lepšie. Niekoho, kto by sa ti venoval stále. A moja žena? Tá je bohatá, milencov má toľko, že už ani nevie ktorý je ktorý... občas chodieva do nevestinca za tamojšími fešnými kusmi.“

„Prečo si si ju potom bral?“

„Kvôli peniazom a postaveniu, kvôli čomu inému by som to robil? Môj rod nie je až tak vznešený a slávny, ako Markov, či tvoj. Keby som si nevezal Alžbetu, tak dnes robím akurát tak sluhu iným senátorom.“

„To ale nič nemení na tom, že možno naozaj ubližujeme naším najbližším, nemyslíš?“

„Viktória, prosím ťa,“ vysmial ju Brutus, „celý Rím takto žije. Každý bol v posteli s každým, je to predsa normálne. Áno, navonok sa všetci tvária strašne moralisticky ale vnútri sú rovnako prehnití. Aj Markus si zaiste zahne, keď môže, tak ako všetci ostatní senátori.“

„Prestaň!“ vybuchla nečakane žena. „Nevieš, čo hovoríš! Markus je dobrý človek, veľmi pracovitý. Áno, má svoje chyby. Ale nikdy by mi neublížil tak, ako ja ubližujem jemu.“

„Tak som to nemyslel.“

„Na to nezáleží.“ Žena sa na chvíľu zamyslela a potom dodala: „Musím už ísť. Zbohom Brutus.“

V tú noc sa senátor Markus Tertulius z porady vôbec nevrátil, ako mal. Jeho manželka už začala mať o neho obavy, keď jej jeho osobný kuriér doniesol list.

Najdrahšia moja Viktória

Prepáč, že som neprišiel, no nemohol som. Veci sa strašne komplikovali. Veliteľ vojsk Décius cisára Filipa zradil, nechal sa vojakmi vyhlásiť za proticisára a teraz sa pripravuje na pochod na Rím. Filip sa nervovo zrútil.

Priprav zásoby obilnín, keby došlo k najhoršiemu a v obchodoch by nebolo jedla. Ja tu musím nateraz zostať. Náš cisár a ríša sú v ohrození a niet už nikoho, kto by za nimi stál. Poveril som svojho najlepšieho sluhu Félixu, aby na teba dával pozor.

O mňa sa neboj drahá, nejako to zvládnem. Hlavne dávaj pozor na seba. Keby sa tebe niečo stalo, to by ma zničilo.

S pozdravom Markus

Viktória si musela sadnúť. Čo sa to len deje? – pomyslela si. Najprv invázia barbarov na severe a teraz ten... ten, ktorý mal Rím zachrániť, sám na mesto pochoduje! Nebolo už tých pohrôm priveľa?

Správa sa rozšírila po meste rýchlo ako nečakaná búrka a opäť nastala panika. Senát vyhlásil všeobecnú mobilizáciu mužov do štyridsať rokov. Rím sa pripravoval na rozhodujúcu bitku. Bolo vyhlásené stanné právo, nikto nesmel vychádzať von po zotmení. Na každom kroku štrngalo vojenské brnenie, spoza dverí sa neustále ozývali veliteľské hlasy, ale aj náreky žien, ktorým vzali ich synov a neraz aj najcennejší majetok, ktorý armáda využívala na rôzne veci – od prípravy jedál až po náhradu za žold.

„Budete držať nočnú stráž,“ rozkázala mladá patricijka svojmu služobníctvu. „Keď niekto z vás začuje poplašné trúby, dá mi vedieť, jasné? Ak už máme umrieť, musíme si zachovať aspoň svoju dôstojnosť. Ale aj na tú sa musíme aspoň pripraviť. Nepriateľovi Ríše nedoprajeme to potešenie vidieť nás ponížených a so slzami v očiach.“

Armáda s cisárom na čele sa začiatkom leta 249 vydala na pochod. Markus sa však vrátil domov. „Môj najdrahší Markus!“ vyobjímala ho Viktória ešte vo dverách, „som taká rada, že ťa vidím, priateľ môj a manžel.“ Senátor jej pozdrav opätovoľ, aj keď trochu kostrbato, ako to

vedel len on. „Neboj, všetko dobre dopadne,“ utešoval ju. „Nejako to prehrmí, uvidíš.“

#

„Filip Prvý je mŕtvy!“ ozývali sa správy po celom meste. „Jeho vojsko bolo zničené a do Ríma prichádza nový vládca, Décius Prvý.“ Markus Tertulius sedel ticho vo svojej záhrade a hľadel na svoje kvety. Sedel v nej celé hodiny, nič nejedol, nepil, ani nehovoril. Jeho manželka ho pozorovala s obavami. Čoho sa má viac desiť: straty postavenia a vyhnanstva, alebo straty svojho manžela, jedinej opory, ktorú mala? Keď už bola noc, odvážila sa Viktória na neho prehovoriť, „Markus, drahý, poď si už ľahnúť.“

On však akoby nevnímaval. „Nie je ten život zvláštny?“ povedal napokon. „Ešte minulý týždeň som si myslel, že to zvládneme a dnes je chudák Filip po smrti. A pritom to bol najlepší vládca za desaťročia. Je toto údel dobrých, Viktória? Neustále znášať protivenstvá tých po krvi žízniacich, tých, ktorí by aj vlastnú rodinu predali do otroctva, len aby mohli aspoň na chvíľu ukojiť tú strašnú posadnutosť po vládnutí, aspoň na chvíľu byť bohom, ktorému by sa klaňal celý svet? Akoby si sedel na stolci držaného zástupom a každú chvíľu, raz sprava raz zľava, by sa ťa snažili ruky vrahov strhnúť dole aby si na ňu mohol sadnúť niekto iný, nehodnejší od teba, zatiaľ čo by tvoje dobité a doškrabané telo bodali niekde na špinavej podlahe. Nie je možné to ustáť, skôr či neskôr ťa dostanú.“

Viktória vedela, že má pravdu. Ale uvedomovala si, že dnes pravda nezachraňuje; dnes ničí.

O pár dní boli ulice Ríma plné ľudí, ktorí prišli uvítať Décia, nového vládcu ríše. Ľudia pôsobili rozradostene, bujaro, ale niekde v hĺbke duše cítili pravý opak. Aspoň v to verila mladá pani Tertuliová. Nie je predsa možné, aby tí istí muži a ženy, ktorí pred pár dňami oplakávali chudáka Filipa – milovaného vládcu – sa teraz tak tešili z nástupu jeho vraha na trón.

„Kde sú asi tak naši manželia?“ spýtala sa Viktórie Antónia, postaršia manželka jedného so senátorov. „Na hlavnej tribúne ich stále nevidno.“

„Budú ešte niekde v útrobach vládnej budovy,“ odpovedala mladšia zo žien.

„Je to také vzrušujúce,“ povedala Antónia, „privítať toho chrabrého genera... ehm... vlastne cisára. Čo si o ňom myslíš, Viktória?“

„Nikdy som ho nevidela, snáď nám bude dobrým vládcom. Markus sa o ňom vyjadroval celkom pochvalne.“

„Mne sa páči jeho mužská tvrdosť. Ten prečistí toto mesto od kadejakých potkanov, ktorí sa tu cez slabučkého Filipa trochu... premnožili.“

„Potkanov?“, začudovala sa Viktória, „nie som si istá, čo tým myslíš.“

„Ale notáák Vik. Chudoba, spodina, prisťahovalci... ja neviem. Je tu kopa Grékov, Syrčanov, Židov, kresťanov... Žijú na okrajoch mesta, robia len špinu a neporiadok, bolo by treba s nimi nejako zatočiť.“

„Ja ti neviem Antónia, poznám niekoľko židovských rodín, sú to slušní a pracovití ľudia. A... aj kresťanov! Jedna rodina, otec a jeho dvaja synovia, mi pomohli keď som to najviac potrebovala.“

„Čože?! Viktória, manželka Marka Tertulia, jedného z najvplyvnejších senátorov, sa priatelí zo Židmi a kresťanmi?“ vyhrkla prekvapená Antónia. „Určite sa ti chceli len votrieť do priazne, prasce. Ešte stále si mladučká... a naivná, vieš.“

Ostatné ženy naokolo sa začali smiať, ako dáke postavičky z Plautusových komédií. Viktória zmeravela, nevediac čo povedať. Ako sa táto nafúkaná ježibaba opovažuje nazývať jej priateľov prascami?! Kiež by bol radšej celý Rím, ako pekár Tomáš a jeho dve detičky: úprimne dobrý a nie takýto... zlý a krutý. V tom však začali ľudia hlasne volať: „Pozrite, už ide! Nový cisár už prichádza!“

Cisársky zástup tvorený veľkým počtom vojakov a koní prešiel obrovskou zdobenou bránou, ktorá oddeľovala chudobnejšie časti mesta od tých bohatších. Všade navôkol hrali trúby a ozývali sa bubny ohlasujúc tým veľkú udalosť. Vo vzduchu poletovali lupene kvetov a ľud pokrikoval „Dé-ci-us, Dé-ci-us, nech žije cisár Décius!“ Nový vládca mával do tribún a ulíc prepĺnených ľuďmi stojac na dvojkolovom voze so znakom orlice ťahanom šiestimi bielymi žrebcami v dvoch radoch. Hlavu mal jemne dvihnutú, jeho pohrdavý a chladný pohľad kontrastoval s úprimným zvítaním obyvateľstva Ríma. Bolo ale naozaj také srdečné? – nedalo Viktórii. S Déciom boli dvaja generáli ako dáki strážcovia podsvetia, obsluhujúci voz a záprah. Za ním na koňoch cválali velitelia jeho vojsk, ich brnenie sa v žiari slnka hrozivo blyšťalo. „No nie je zlatý,“ zahundrala potešene Antónia. Jej mladú spoločníčku však jeho výzor zdesil. Milovala okázalosť, šperky, drahokamy, ale ani všetka nádhera sveta by neodtrhla

jej pozornosť od ľadového závanu čohosi, čo bolo spolu s novou tvárou vypustené do ulíc a príbytkov Ríma. Nevedela, čo to je, ale cítila, že je to mrazivo zlé. Zástup medzitým došiel až pred hlavnú tribúnu, na ktorej čakali senátori a predstavitelia mesta. Cisársky voz urobil elegantnú otočku a zastavil. Décius z neho vystúpil nasledovaný svojim generálom a spolu sa vydali po asi tridsiatich schodoch vedúcich na hlavnú tribúnu.

Tam ho osobne privítal Markus ako predstaviteľ senátu. Po krátkej formálnej prísahe položil senátor Déciovi na hlavu olivovú ratolesť, symbol rímskeho imperátora. Nasledovali ešte úklony a krátke rozhovory, z ktorých Viktória nemohla nič rozumieť. Zrazu pocítila strašnú úzkosť zo všetkých týchto udalostí. Prečo? Prečo sa to deje? Prečo dávame moc tomuto záhadnému človeku a skutočného milovaného cisára sme nechali v jeho najťažšej hodine samého? „Táto „slávnosť“ nie je nič iné než počiatok trestu za našu neveru,“ povedala si napokon tíško pre seba. Markusa triaslo a jeho predstieraná prívetivosť, hoc sa veľmi snažil, neprekabátila nikoho. Snáď okrem novozvoleného cisára, ktorý sa obrátil k ľudu a zdvihnutou pravnicou dal najavo, že teraz je pánom nad životom a smrťou On. „Nech žije nový cisár! Nech žije cisár Décius!“ kričali nadšené davy. „Sláva Déc... Iovi,“ hovorila aj Viktória snažiac sa aspoň o maličký úsmev. Dúfala, že sa jej vydaril, ale znenávidela sa zaň.

„Décius nariadil, že bude povinné verejné obetovanie bohom,“ oznámil Markus stroho Viktórii pri spoločnej večeri, akoby šlo o ďalší z množstva nedôležitých zákonov vyprodukovaných nikdy nespiacou administratívou mocnej veľmoci. „Aby sa upevnila jednota ríše a uzmierili sa božstvá. Asi sa po tom svojom podarenom prevrate bojí, že dopadne ako jeho predchodca.“

„Ty ale v bohov neveríš,“ odpovedala mu manželka.

„Nikto so senátorov v bohov neverí, nie len ja, drahá. Je to kult, dedičstvo otcov. Knižnica pekných príbehov, nič viac. Filip Arab bol v tomto veľkou výnimkou, pravda, povráva sa že aj on viac veril v toho Boha kresťanov, než v rímsky panteón. Décius je jeho pravým opakom, ten verí leda tak v ostrie meča a pevnosť štítu. A zdá sa, že sa mu jeho viera vyplatila.“

„Myslíš, že bude dobrým vládcom, lepším než jeho predchodca?“

„Či bude lepším, neviem. Ale zaiste bude iným. Filip bol dosť benevolentný k rôznym nešťatným sektám a náboženským kultom. Décius prvými krokmi ukazuje, že táto doba sa skončila, že sa štát bude snažiť tieto veci nejakým spôsobom korigovať. To nemusí byť nutne zlá politika; uvidíme len, akým spôsobom sa bude snažiť nový cisár presadiť svoje záujmy v praxi. Musí sa postarať, aby plebs moc nereptal a senát si zachoval aspoň symbolickú moc. Inak by sa mohli jeho členovia začať trochu nudiť a to nikdy v histórii dobre nedopadlo. A Décius to dobre vie.“

V celej ríši začalo platiť nariadenie o obetovaní bohom, ktoré sa týkalo všetkých bez výnimky. Ako prví boli na rade senátori a ich

manželky, „aby šli ostatným príkladom.“ Viktória kráčala po boku svojho manžela po dlhej obkladanej dlažbe až ku akejsi bráne, v strede ktorej bola veľká nádoba s plápolajúcim plameňom. Po pravej strane bola miska s posvätným popolom. Prvý šiel Markus. Vzal popol do hrsti, prišiel ku ohňu a z výšky ho pomaly sypal odriekajúc prísahu vernosti bohom a ríši. Nasledovala Viktória. Chytila za hrst jemného hnedého prášku, no v tom si uvedomila, že je to ostatok po rituálne zabitom zvierati. Zakrútila sa jej hlava. Bola by spadla, ale Markus ju chytil. „Čo je drahá, deje sa niečo?“ spýtal sa. „N-nie, nič sa nedeje, len mi je trochu nevoľno. Vieš, že ma v posledných dňoch bolieva hlava...“ Vykonal predpísaný úkon, po ktorom obaja dostali od miestnej rady hlinené doštičky s pečatou a vyrytým nápisom ako potvrdenie, že svoju povinnosť voči Ríši splnili.

V tú noc sa sníval Viktórii sen. Kráčala prázdny mestom, hľadela na budovy, ktoré jej boli známe, no všetky pôsobili ako zvráskavení starci, ktorí ju desia všade kam príde. Temnota oblohy podobala sa na tmú vo veľkej jame, ktorá nikam nevedie. Všetko navôkol ju deprimovalo, akoby sa dostala do rúk barbarov. „Haló, je tu niekto?“ kričala, no nikto sa neozýval. Takto sa pomalým krokom dostala až k chrámu bohyne Fauny. Kráčala hore po schodoch. Obklopil ju zvláštny, tiesnivý pocit. Otvorili sa mohutné dvere, ako dáka brána do podsvetia. „Poď za svojou bohyňou,“ ozvali sa hlboké hlasy z budovy.

Mladá žena, akoby si to chcela rozmyslieť, „nie, ja nechcem ísť za ňou do podsvetia, nechcem ísť na to miesto!“

Otočila sa a začala utekať, ale celé mesto ju ťahalo späť. Sťažka bežala ulicami snažiac sa skryť pred hrôzou, ktorá ju prenasledovala, ale tá, akoby bola všadeprítomná, doslova prenikala do jej najhlbších útrob. „Viktória, neutekaj pred svojou bohyňou, daj jej, čo jej patrí, daj jej svoju dušu!“ – „Nie!“ zvolala mladá žena, „ja nechcem ísť do podsvetia.“ – „TY NEVERNÁ...!“

Padla na zem a plakala obklopená tieňmi démonických bohov, ktoré sa k nej približovali zo všetkých strán. V tom k nej znenazdajky pristúpila akási osoba. „Pani, dovoľte mi pomôcť vám.“ Otočila sa. Bol to jej známy, pekáč Tomáš. Jeho milá tvár bola žiarivá a pokojná. Bola ako slnečné lúče, ktoré pretnú temnotu noci. Usmieval sa. Načiahol ruku. Upokojila sa. Začula detský smiech. Bol to jeden z jeho synkov, ten mladší. Šantil a hral sa, pobehoval a tešil sa, ako to vedia len deti. Tiesnivosť prostredia vôbec nevnímal.

„Nemám vám čo ponúknuť,“ povedala smutne.

„Vaša neukojená materinská láska úplne postačí,“ odpovedal postarší muž.

Vtom sa žena prebudila a vyskočila zo svojej postele. „Musím znovu navštíviť toho človeka,“ vyhrkla.

#

„Ako sa môžem dostať do neba?“ spýtala sa mladá patricijka Tomáša, ktorý na ňu prekvapene pozrel. Vôbec ju v tento deň neočakával. Vlastne... predpokladal, že už ju nikdy neuvidí, pochádzala predsa z privilegovanej vrstvy.

„Ako vám to len povedať, urodzená pani... museli by ste sa stať kresťankou.“

„Musela by som zanechať svoj doterajší život a opustiť manžela?“

„Nie, naopak, mali by ste mu byť vernou a dobrou manželkou. Byť dobrým ku všetkým, to je základom našej viery.“

„Aj ku otrokom?“

„Áno, aj ku nim.“

„Ako môžem byť rovnako dobrá ku senátorom, ich manželkám a ku otrokom? Veď oni sú na úrovni koní v ich stajniach.“

„Možno sú, ale majú dušu a sú stvorení na obraz Boží. Všetci ľudia takí sú. Preto sa k nim máme chovať inak, ako ku ostatku svojho majetku.“

„Hmm... také niečo som nikdy pred tým nepočula.“

V tú noc Viktória premýšľala. Stať sa kresťankou? Znelo to tak smiešne. Akoby si zmyslela, že sa dobrovolne stane otrokyňou. Kto by to robil? Rímska smotánka nimi pohŕda, obyčajný ľud ich považuje za nebezpečnú a zvrhlú sektu, nový cisár sa už stihol o nich vyjadriť ako o „nepriateľoch štátu.“

Na druhej strane však treba uznať, že ich učenie sa jej páčilo. „Boh má všetkých rovnako rád, všetci sú mu rovnako drahí.“ Dokonca aj ona mu je drahá, aj napriek životu ktorý viedla a vlastne stále vedie. Vedela, že by si narobila kopu problémov, ale jej život ju už aj tak k smrti nudil. Brutus ju už prestal zaujímať. Hlupáčik. Takého obalamutí každá. Jej duša ju ťažila. Už to nemohla zniesť. Všetok ten odpad naokolo! Pripadala si, akoby bola ponorená až po krk v hnusnom, zapáchajúcom blate plnom rozkladajúcich

sa mŕtvol kadejakej zveri. Či jej je falošný smiech paničiek naozaj až taký vzácny?

Doteraz žila s vedomím, že nemá žiadnu nádej, že... až umrie – a raz sa to stane – potom bude naveky na hroznom temnom mieste, plnom neludských, krutých príšer zvaných „bohovia,“ aké občas vídala vo svojich snoch. Nechcela ísť do podsvetia, kde prebývajú duše mŕtvych Rimanov. Nech sa stane hocičo, len nech nejde TAM! A kresťanom ich Boh slúbil krásne miesto, krajšie, než sú veľkolepé záhrady a pozlátene komnaty cisára! Áno, na tomto mieste by chcela stráviť svoj posmrtný život. Radovať sa a tešiť sa v náručí Boha, ktorý ju má tak rád, že za ňu položil svoj život hroznou smrťou, aby ona, nehodná žena a zlá manželka, mohla prežívať večnosť v jagavom svetle nikdy nekončiacej radosti, a nie v ťažkej temnote plnej hrôzy. Možno to znelo sebecky, ale aspoň by mala nádej...

„Áno, urobím to,“ povedala si napokon celá rozrušená. „Stanem sa kresťankou!“ Jej telom a hlavne ubolenou dušou akoby prešiel teplý príjemný lúč, ktorý ju jemne poštekľil. Uľavilo sa jej tak, ako už dávno nie. Toto. Potrebovala urobiť presne toto rozhodnutie. To bolo to najťažšie, ale stalo sa. Ostatné už pôjde samo. Hneď na to spokojne zaspala, ako človek, ktorý vykonal dobrý skutok.

Keď sa Viktória zverila so svojim plánom Tomášovi, viditeľne sa zaradoval. Aký to len bol rozdiel medzi úsmevom starého vznešeného muža, ktorý sa celý život snažil žiť podľa kresťanskej viery, a falošnými zdvihnutiami kútikov úst väčšiny rímskej vládnucej kasty, ktorú mladá žena tak dobre poznala.

„Pani, je tu ale jedna vec, pred ktorou vás musím varovať,“ zväznel náhle Tomáš. „Kresťanstvo bolo v minulých dobách už veľa krát prenasledované. Mnohí naši neprajníci si na nás vymýšľali rôzne nepravdy, ktoré potom posúvali cisárom. Niektorí odolali klamu. No iní nie. Je zrejme len otázkou času, kedy sa to bude opakovať. A nový cisár... jeho edikt nás znepokojil. Nevieme, čo budeme robiť, ak bude trvať na svojej požiadavke obetovať rímskym bohom. Vlastne... vieme: pôjdeme na smrť.“

„Niečo som už pár krát začula. Ale veď aj váš Boh – Ježiš z krajiny Izraelskej – podobne trpel za vás, nie? Ak Boh z Neba takto trpel za biedne pokolenie ľudí, ani jeho nasledovníci asi nemôžu iné očakávať. Či sa azda mýlim?“

„Ó, pani Viktória, dovoľte, aby som sa vám ešte raz uklonil. Ste veľmi

múdra a rozumná žena. Iste, máte pravdu, ale povedzte, nebojí sa taká krehká duša, ako ste vy, takýchto... ehm... výziev?“

„Nie. Moja duša ma ťaží, môj život ma omrzela, môj posmrtný stav ma desí. Už som nemohla zniesť tú hrôzu. Naši bohovia pre nás nikdy nič nespravili. Hrajú sa s nami ako s figúrkami na šachovnici, aby nás potom poslali do hrozného podsvetia, do večnej tmy a temnôt. Váš Boh za vás umrel, aby ste sa mohli naveky radovať v jeho nebeskej ríši prežiarenej teplým a príjemným svetlom. Ak si mám vybrať, vyberám si Ježiša.“

„Ale čo váš manžel? A deti?“

„Markus v žiadnych bohov nikdy neveril. On to má jednoduché. A deti... žiadne nemáme. Keby sme aj nejaké deti mali, rozhodne by som chcela, aby sa aj ony mohli dostať na to pekné miesto, a nie do studenej a chladnej jaskyne, kde prebývajú desivé rímske božstvá.“

O pár dní nastala slávnosť. Tomáš uviedol mladú patricijku do svojho spoločenstva – „miestnej komunity kresťanov“ – ako samých seba nazývali. Slávnosť prebiehala u neho v domčeku v jednej zo zadných izieb a on sám ju celebroidoval, pričom jeho synovia mu pomáhali, ako taký dvaja malí anjeli. Bolo prítomných asi štrnásť, pätnásť ľudí – žien, detí, postarších mužov a aj jedného mladíka, ktorý sa v tvári trochu ponášal na Bruta. Všetci sedeli v polkruhu pár metrov od stola, ako jedna pevná komunita. Viktória sedela po celebrantovej pravici.

Tomáš stál pri malom stolčeku s bielym obrusom, na ktorom bol nekvasený chlieb na striebornej tácke – „telo Kristovo“, jednoduchý kalich s vínom – „krv Kristova“ a akási kniha – „Breviár“.

Slávnosť začala „pozretím sa do vlastného vnútra.“

„Drahý Pane Ježišu,“ mumlala si Viktória, „lutujem svojho predošlého života, že som činila zle. Prosím, urob zo mňa dobrú kresťanku a ja sa budem snažiť žiť podľa tvojich nariadení, aby som mohla po svojej smrti vstúpiť do tvojej nebeskej ríše. Amen.“

Nasledovalo čítanie o akomsi mužovi, ktorého zhltna veľryba. Mladej žene to prišlo trošku smiešne, a len tak-tak sa jej podarilo zadržať chichotanie.

„Viete, čo sa nám tento príbeh snaží povedať?,“ začal Tomáš príhovor po skončení čítania. „Mladík, Jonáš, neuposlúchol Boží príkaz, „chod a zvestuj mestu Ninive moju vôľu, že ak sa neobrátia a nezačne ľutovať svojich previnení, bude zničené.“ Jonáš chcel od svojej povinnosti utiecť a tým sa dostal ďaleko od božej lásky a starostlivosti. Skončil v duchovnej

temnote. To reprezentujú tmavé útroby veľkej ryby. Avšak Jonáš si svoju chybu uvedomuje a začína sa vo svojej temnote k Bohu modliť. Najvyšší sa nad ním zľutuje a dovoľí, aby ho veľryba bezpečne vyplula na morskom pobreží. Tak naloží Boh aj s nami: hoci ak aj žijeme nedobre, no obrátíme sa a opravdivo svojich previnení ľutujeme, Boh nám vždy podá pomocnú ruku a zachráni nás aj zo situácií, o ktorých by sme to nikdy nepovedali.“

Viktóriu tieto slova nesmierne potešili. Koniec-koncov mala s chlapcom uväznenom v žalúdku veľkej ryby, ktorý navyše žil pred dávnymi rokmi na predalekom mieste, toho viac spoločného, než by si bola kedy myslela. Tiež žila v temnote, no teraz prosí Boha, aby ju, nehodnú, z tej hroznej černoty dostal. Och, aké to len bude nádherné dostať sa konečne na prenikavé svetlo! Vyhrabať sa spod zeme a nadýchnuť sa čerstvého jarného vzduchu.

Nastala tá veľká chvíľa. Najväčšia v živote mladej ženy.

„Viktória, ja sa ťa pýtam, veríš v Ježiša Krista, že umrel za naše hriechy, no tretieho dňa vstal z mŕtvych a tak na veky vekov porazil smrť?“ položil jej otázku Tomáš držiak ruky nad jej hlavou.

„Verím.“

„Prijímaš Ježiša Krista za svojho Pána a spasiteľa?“

„Prijímam.“

„Chceš sa slobodne a s plným vedomím stať našou sestrou v Kristovi?“

„Chcem.“

„A ja ťa teda krstím v mene Otca, i Syna, i Ducha Svätého. Choď v pokoji, dieťa.“ Starší muž jej hlavu polial trochou vody, čo malo symbolizovať jej očistu od starého spôsobu života a znovuzrodenie v novej viere. Cez malé okno v izbičke prenikli hladiace lúče Slnka, ktoré akoby spečatili novú kapitolu v živote Viktórie. Áno, svetlo. To je cesta, ktorú si vybrala.

Teraz už bola konečne slobodná. Vedela, že to miesto na ktorom žije, starý, prehnitý a falošný Rím, nie je to najlepšie miesto v celej jej existencii. Vedela, že keď raz tento svoj život plný márností, sklamaní, nenávisť, zloby a trápenia opustí, neskončí vo večnej tme obklopená bohmi desivejšími od barbarov. Naopak, dostane sa do ríše ďaleko krajšej, ako je tá pozemská, kde sám Pán Ježiš zotrie každú jej slzu a vylieči každú jej ranu. Už nikdy viac nebude trpieť predstavami, že všetko je márnosť a úbohá zbytočnosť. Nie, jej život už má zmysel a ten je veľmi radostný a šťastný.

Ludia novej sestry radostne zatlieskali. Ona sa im uklonila a poďakovala. „Vo svojom živote som toho dostala veľa,“ povedala, „ale nič z toho sa nemôže rovnať nádeji a nádhere, ktorú ste mi dali vy.“

Slávnosť pokračovala. Tomáš lámal nekvasený chlieb, jedol ho a zapíjal vínom, čo malo symbolizovať poslednú večeru Boha pred tým, než ho umučili. Potom celebrant povedal zvláštnu vetu: „toto je moje telo a moja krv. Toto robte na moju pamiatku.“

Nakoniec každý zjedol kúsok chleba – teraz už premeneného v telo Kristovo a upil z vína, jeho krvi.

Viktória to ešte netušila, ale veľká skúška jej nového presvedčenia už klopala na dvere. Pretože nad Tomášov dom sa ako jazdci z apokalypsy hrnuli ťažké chuchvalce sivých mrakov.

4

2.4

250 n.l.
Hlavné mesto Rím

Viktória chodievala na kresťanské slávnosti tak pravidelne, ako len mohla.

Robievala to podobne ako kedysi: keď bol Markus preč, odišla z domu aj ona. Teraz už ale nešla za Brutom, či inými nápadníkmi, o ktorých nemala nikdy núdzu, ale ku svojej novej komunite. Rada počúvala kresťanské príbehy, ktoré mali všetky nejaké to ponaučenie – o chlapcovi Dávidovi, ktorý skolil obra Goliáša, o Noemovej arche, či o tom, ako Ježiš kázal davom a vyhánal zlých duchov. Útoky voči kresťanom v Ríme sa však stupňovali. Tu a tam boli počuť zvesti o tom, ako dav napadol nejakú rodinu, niekoho zbili, či dokonca vypálili príbytok. Šlo o spontánne útoky bežných obyvateľov mesta. Začali sa však objavovať prípady, že sama vládna moc deportovala „nepriateľov štátu“ z hlavného mesta, lebo odmietli obetovať rímskym bohom, čo malo vyvolávať ich hnev.

Raz takto Viktória opäť prišla k domu pekára Tomáša. Markus bol preč a ona chcela, aby jej múdry muž ozrejmil stať o nepoctivom šafárovi, ktorého však jeho pán práve pre šafárovu nepoctivosť napokon pochválil. Zdalo sa jej, že sa to vymyká všetkému, čo sa doteraz o kresťanskom náboženstve naučila. Vošla na prah a chcela zaklopať, no dvere boli pootvorené. Vstúpila teda dnu. Tam bola len tma a nikde nikoho. „Haló, je niekto doma?“ spýtala sa. Žiadna odpoveď. Prešla teda po dome, keď

zrazu začula akýsi slabý zvuk – vzlykot. Vošla do miestnosti a tam našla postaršieho pekára v slzách.

„Stalo sa niečo?“ spýtala sa mladá žena.

„Zatkli pápeža Fabiána... ráno si po neho prišli vojaci a odvliekli ho nevedno kam,“ odpovedal Tomáš s lútosťou v hlase. „Naše úbohé malé stádočko. Čo si len teraz počne bez svojho verného pastiera?“ dodal a odmlčal sa.

Keď mladá žena začula tieto slová, strnula hrôzou, akoby jej srdce prebodol dáky šíp. Hlavou jej preletelo tisíc myšlienok ako nejaká pomôcť... niečo urobiť. Takto to predsa nemôže skončiť. Avšak jediné, čo mohla, bolo pozhovárať sa s istým senátorom.

„Markus!“ oslovila Viktória v zúfalstve svojho manžela, keď sa vrátila domov, „uväznili najvyššieho veľkňaza kresťanov... nevieš o tom niečo... drahý?“

„Okrajovo sa mi dostalo, že bol obvinený z buričstva, šírenia nebezpečných povier, protištátnej činnosti...“ odpovedal jej stroho senátor.

„A kde je? Kde... kde sa nachádza?“

„To ja neviem. Tieto veci má na starosti prefekt Tarsícus. Denne vybavuje stovky podobných prípadov, len nedávno sa mi sťažoval, že niektorí cudzokrajní náboženský fanatici sú proste nepoučiteľní, stále dookola provokujú úradu a...“

„Čo... čo to hovoríš?“

„Pozri... kresťania odmietajú obetovať bohom, čím sa z nich stávajú potenciálne nebezpečné elementy, navyše v samom srdci našej ríše. Ako môžeme dôverovať ľuďom, ktorí nie sú ochotní ani len poslúchnuť najnaliehavejší cisárov rozkaz oddanosti tým, že hodia za hrst' popola do nejakej nádoby? Že obetujú cudzím bohom?! Veď

žiadni bohovia neexistujú! Je to len kultúrny zvyk potvrdzujúci poslušnosť ríši a oni ho odmietajú. Jeden kráť, druhý kráť, tretí kráť, dokedy ešte? A tak Décius vydal nový edikt. Každý, kto odmietne túto povinnosť voči cisárovi, bude odsúdený na trest smrti. Je to tvrdé, ale... asi nutné.“

„Ako môžeš také niečo povedať?! Ako môžeš kryť zločiny toho tyrana?!...“ zakričala žena v zúrivosti na celý dom.

„Zbláznila si sa?! Chceš prísť o hlavu? Ja viem, moja drahá Viktória. Ty... ty si sa s nimi zaplietla... Viem o tebe všetko. Všetko. Čo by som

to bol za senátora, keby som všade nemal svojich špicľov, ha? Veľkoryso som prehlíadal tvoje večné avantúry s kadejakými fešáčkami ale toto... to je pekná hlúposť, čo si spravila tento krát. Oboch si nás vystavila nebezpečenstvu. Veď tu ide o život, pre Plutónovu dýku! Décius je psychopat zúrivo nenávidiaci kresťanov, pretože predošlý cisár Filip – jeho úhlavný nepriateľ – bol jedným z nich; o to nebezpečnejší Décius je.“

„Do čoho som sa ja zaplietla, sa ty neplet! Nikdy si sa o mňa nezaujímal!“

„To je lož, Viktória! Niet človeka, ktorý by ťa miloval viac než ja. Preto som ti dopriaval tvojich zábaviek a nedal ťa spolu s tvojimi kamarátkami rovno predhodiť levom, ako to občas robievajú tí moji!“

Na to mladá žena vstala a urazene odišla.

Viktória sa opäť vybrala za Tomášom. Vlastne ani nemala kam inam ísť. V prestrojení a skrytá pod kapucňou prechádzala známymi ulicami. Na inokedy rušných miestach však bolo poloprázdno. Kde-tu počula akési kriky „to je on, chyťte ho!“ Z niektorých domov sa dymilo, v iných rabovali skupinky mladých chuligánov. Opodiaľ zas vliekli vojaci akúsi úbohú ženu v reťaziach, ani sa nebránila len sa skromne dívala na zem. Patricijka nechápala, čo sa to deje. „Aj to je jeden z nich,“ začula za svojim chrptom. Otočila sa. „Áno, áno, videla som ho, ako sa zúčastňuje tých pohanských rituálov. Aj on je KREŠŤAN!“ kričala na celú ulicu akási stará babizňa. Nato sa vzalo niekoľko chlapov s palicami v rukách – deväť, či desať – a rozbehli sa za úbohým mužom.

Nemohol im utiecť.

Skupinka ho obklúčila. „Tak aj ty si jeden z nich, čo?“ povedal mladík s kyjom v ruke a surovo štuchol do úbohého muža v strede. „Tak čo, koľko krvavých rituálov si už dnes vykonal, ha? Koľko nevinných detí si už rozrezal? Priznaj sa ty... ty sviniar!“ pridral sa ďalší. Muž uprostred si kľakol a začal sa modliť, „Otče náš, ty, ktorý si v Nebesiach, buď meno tvoje posvätené...“ Nato sa jeden z chlapov rozzúrila a surovo do človeka v strede kopol, načo sa ten chvíľu zvíjal na zemi. „Pozrite, modlí sa ku tomu svojmu stolárovi. Ten ti nepomôže!“ Muž si však opäť kľakol a nevšímajúcich si tých naokolo pokračoval v modlitbe, „... a nech vôľa tvoja stane sa, ako v Nebi tak aj tu na zemi...“ Utržil za to však len niekoľko ďalších pluvancov, faciek a tvrdých úderov. Nevzdával sa, „... a chlieb každodenný udeľ nám aj dnes...“ To už však dav nevydržal, začali ho kopat štyria naraz, ďalší

ho mlátili palicami a tyčami kričiac, „ZRADCA, RÚHAČ, ZABITE HO! ZABITE HO!“

Viktória sa otočila a s rýchlo tlúcim srdcom utekala smerom ku pekárovmu príbytku.

„To snáď nie je pravda, to snáď nie je pravda...“ opakovala si celú cestu. „Čo sa to len deje?“ Prešla niekoľko krokov, keď ju zastavil akýsi chlapec, zavalitý, asi štrnásťročný. „Krešťanka, krešťanka!“ začal kričať ukazujúc na ženu v kapucni prstom, no nikto si ho nevšimol, „videl som ju sa s nimi schádzať! A nie raz, ale veľakrát!“ Viktóriou trhlo. Vzchopila sa, „počúvaj ma ty malý zasran, ja som patricijka, žena senátora. Zmizni, bo ťa dám predhodiť levom!“ Chlapec vytrieštil svoje veľké hnedé oči a už ho nebolo. Mladá žena sa traslavým krokom konečne dotackala až ku pekárovmu domu.

Bolo z neho však už len dymiace rumovisko. Cez vybité okná bolo z vonku vidieť

čierne obhorené steny, sčernané drevené trámy, všade na zemi popol a jeho čiastočky poletujúce vzduchom. Bolo to, akoby zažívala ďalšiu zo svojich nočných môt.

Žena začala kričať Tomášovo meno s nárekom v hlase. Zopár chlapov naproti sa na ňu podozrievavo zahľadelo. Pristúpil k nej nejaký muž s vlasmi ako havran.

„Psst, pani, tu sa nesmiete takto chovať, upútavate na seba pozornosť. Títo ľudia, tu naokolo sú nebezpeční, mohli by vám ublížiť.“

„Mne je to jedno.“

„Nie, počte so mnou, vezmem vás ne bezpečné miesto, kým sa tu situácia trochu neukľudní. Moje meno je Lucián a aj ja som krešťan.“

„Kam ma to chcete vziať?“

„Dolu do katakomb. Tam je teraz bezpečne. Skrýva sa tam mnoho krešťanov.“

„Do katakomb? Do podzemia?! Tam ja nejdem!“

„Snažím sa vám len pomôcť, ale ako chcete.“

Viktória zaváhala. Môže cudzincovi veriť, zvlášť v takejto situácii? Ale keď sa tak obzrela okolo seba, vidiac podozrievavé, zamračené tváre ľudí naokolo, uvedomila si, že možno hovorí pravdu. Modlila sa v duchu k Bohu, neistá si zámerov človeka pred sebou. Ak je to ale naozaj jeden z krešťanských bratov, určite by jej za žiadnych okolností neublížil.

„Poznáte náš tajný symbol, Lucián?“ opýtala sa ho napokon.

„Ale iste,“ odpovedal mládenec pohotovo a prstom nakreslil na zem znak ryby.

Viktória sa pousmiala. „Dobre teda, pôjdem s vami.“

Dvojica šla niekoľkými ulicami, zahli doprava, potom zas doľava. „Čo sa stalo s Tomášom a jeho deťmi?“ spýtala sa Viktória zaraz svojho sprievodcu. „To ja presne neviem,“ odvetil, „Ale pravdepodobne ho niekto z miestnych udal... snád sa im podarilo včas schovať,“ povedal smutne Lucián. „Žijeme v hroznej dobe,“ dodal.

Chvíľu šli mlčky, no napokon to Viktórii nedalo a spýtala sa Luciána na katakomby.

„Takže tie priestory sa naozaj nachádzajú pod zemou? A ako vlastne vypadajú? Sú to len holé chodby?“

„Nie, nie,“ odvetil Lucián s úsmevom. „sú tam veľké priestory, kde môžu ľudia žiť po dlhšiu dobu. Máme tam dokonca aj veľkú katedrálu! Tá sa vám bude určite páčiť, všetci ju obdivujú. V katakombách je funkčný systém na dopravu vody. Jedlo sa skladuje v priestoroch na to určených. Dostávame ho od kresťanských bratov, skrze samotnú cirkev, ktorá na základe solidarity prijíma jedlo a šatstvo od svojich bohatších členov – tí to robia samozrejme úplne dobrovoľne – a potom ho rozdáva tým chudobnejším, ktorí to potrebujú.“

„To je naozaj pekné,“ odvetila Viktória natešená, že aj ona je súčasťou tohto milého spoločenstva. „Nikdy pred tým som o podobnom spôsobe solidarity bohatších s tými chudobnejšími nepočula. Každý sa snaží urvať len pre seba a toho slabšieho využívať, ako to len ide. Kiež by som aj ja mohla podobne pomôcť... Viete, sama nemám v podstate žiadneho vlastníctva a môj manžel... on nie je kresťan. Neviem, či by to pochopil, aj keď to nie je zlý človek. Je to skrátka nezvyčajné.“

Viktória a Lucián sa nakoniec dostali ku akémusi miestu, kde schody zvažovali smerom do podzemia. „A sme tu,“ zahlásil mladý muž. Ženu striaslo, podzemí sa desila. Ale plne si uvedomovala, že vonku teraz bezpečne nie je.

Mladík vzal fakľu, skrytú za akousi priehradkou a spolu začali zostupovať do podzemia. „Pani, musíte byť veľmi opatrná a obozretná vždy, keď tu idete,“ vysvetľoval. „Katakomby majú stovky kilometrov a množstvo chodieb. Mnohé z nich nikam nevedú. Už ne jeden nešťastník tu zahynul tak, že proste zabľúdil. Ale je to jediný spôsob, ako utiecť prenasledovateľom. Pôvodne to boli pohrebiská, kam sa ukladali pozostatky ranných kresťanov, no keď začalo za Neróna prvé veľké

prenasledovanie, ľudia sa schovávali práve tu. A začali razit ďalšie a ďalšie tunely. Tak to všetko začalo.“

Pomaly prechádzali chladnými, tmnými a úzkymi uličkami. Vidíte tie obdĺžnikové otvory tu, tu ááá tam?“ spýtal sa Lucián Viktórie.

„Áno, čo je to?“

„To sú miesta, kde sú pochovaní tí, ktorým sa dostalo koruny mučeníctva.“

„Koruna mučeníctva?“ spýtala sa nechápavo mladá žena. „Nie som si istá, či vám rozumiem.“

„No, to sú ľudia, ktorí boli pre nášho Pána Ježiša zabití...“

Sprievodca sa po nekonečnom putovaní chodbami na chvíľu zastavil. Posvietil fakľou na jedno miesto. Bola to niekoľko metrová vyhlbenina v inak rovných stenách. Steny boli hladké, opracované a po oboch stranách stáli dekoračné stĺpy. Vrch miestnosti bol vytesaný v tvare kupoly. Na jej konci, priamo oproti Viktórii, bola veľká zdobená hrobka „Aha, posledné útočisko svätého Sebastiána. Tu odpočívajú jeho pozostatky.“

Postupovali ďalej. Zrazu žena začula akési hlasy. Bol to... spev. A aký nádherný! „Odkiaľ to vychádza?“ spýtala sa zvedavo svojho sprievodcu.

„Z katedrály,“ odpovedal.

„To sme už tu?“

„Veď som vám to hovoril.“

Žena si zhlboka vydýchla a trochu sa na seba hnevala, že Luciána na krátko upodozrievala z niečoho nekalého.

A skutočne, pred nimi sa začala objavovať jasná žiara, tak netypická pre toto miesto, a spev bol čím ďalej tým silnejší, rozliehal sa ako nekonečná ozvena. Vošli do akejsi obrovskej jaskyne, na kraji ktorej bol obrovský, z kameňa vytesaný oltár. Pozostával z dvoch stĺpcov, akejsi schránky, kde bola uložená eucharistia, z kríža a malej, no jasnej sviečky. K oltáru viedli tri schodíky. Pred ním bolo kreslo pre kňaza, malé lavičky pre prisluhujúcich a veľký drevený kríž. V provízornom kostolíku boli lavice pre veriacich, rôzne zábradlia, ktoré oddeľovali tri jeho hlavné časti, ako aj dva bočné oltáriky. Všetko bolo z kameňa, dokonca aj veľké postranné čaše, v ktorých plápolajúci oheň osvetľoval celú scénu. Ľudia jednohlasne no tlmene spievali nejakú chórovú pieseň a kňaz akurát schovával eucharistiu do schránky na to určenej. „To je biskup Dioníz,“ pošepol Viktórii Lucius.

„Títo ľudia sú vonku prenasledovaní a ich prázdne príbytky sú

ničené. Ako to, že ich spev znie tak radostne?“ opýtala sa Viktória zvedavo Luciána.

„Vedia, že duše zabitých pre Krista idú rovno do jeho náručia a tiež očakávajú, že Pán Ježiš príde čoskoro,“ odpovedal.

„Vážne? Už teraz?“

„Nuž áno. Náš Pán hovorí, že druhý jeho príchod nastane tesne po porážke jeho úhlavného nepriateľa, Antikrista – surového tyrana, ktorý bude prenasledovať jeho verných. Za Neróna sa verilo, že to práve on bol tým biblickým Antikristom. No po ňom prišli ešte horší. Je Décius ten, o kom sa Kristus zmienil? Alebo po ňom prídu ďalší trýznitelia? Neviem. Ale posledný z nich bude úplne najhorší a najkrvilačnejší. Ale ten bude našim Pánom porazený, o tom nemám pochyb.“

Áká bola len Viktória teraz rada, že nasledovala tohto svojho kresťanského brata. Ten spev, tá atmosféra, ktorú vytvárali títo úbohí, no nezlomní ľudia. A ona je jednou z nich! Aký to rozdiel oproti tomu plytkému bahnu, v ktorom tak dlho plávala. Vtedy sa topila v odpadovom kanály. Teraz lieta v príjemnom teplom a čerstvom povetří.

Viktória sa rozhodla stráviť v katakombách spolu so svojimi kresťanskými bratmi a sestrami určitý čas. Bolo neuveriteľné, ako si tí ľudia navzájom pomáhali a povzbudzovali sa v týchto temných časoch. Nechcela vyjsť z raja – aj keď bol pod zemou, do pekla – aj keď to bolo obložené zlatom. Nemusela ostávať, ako žena senátora nebola priamo ohrozená na živote. Navyše, obetovala bohom ešte pred tým, než sa stala kresťankou. Teda potvrdenie zaručujúce slobodný život mala. Ale slúbila, že keď to bude možné, zničí ho.

Markovi napísala list, že je v poriadku. Aby sa nebál. Neustále na svojho manžela myslela, dokonca sa za neho aj modlila. Chcela ale zostať medzi svojimi určitý čas, aby nabrala silu, no slúbila, že sa čoskoro vráti späť. Pravda, ak ešte môže. Prešlo však niekoľko dní a odpoveď stále neprichádzala. Zabudol snáď na ňu? Zriekol sa jej? Chce ju dať popraviť, lebo je kresťankou?

Raz takto šla pochodňou známymi chodbami ku miestu, kde chodievali obyvatelia tejto časti katakomb po vodu. Prišla až ku miestu, kde zo steny trčala malá rúrka. Potočila kohútikom a do železného vedierka, ktoré si so sebou priniesla, tiekla blahodarná tekutina, ktorej zvuk pôsobil ako jarné osvieženie po mesiacoch zimy. Nabrala vodu

a pomaly sa vracala naspät'. V jednej ruky držala horiacu faklu a v druhej vedierko, takže sa jej šlo dosť nemotorne.

Bola už len pár metrov od svojho cieľa, keď spoza rohu začula strašný krik, „vojaci, vojaci sú tu! Bežte, utečte, zachráňte si život, kto môžete!“

Upustila železné vedro na zem, čo v stiesnenom priestore urobilo ozvenu, akoby niekto buchol do hlasného gongu. Zľakla sa. Nevedela, čo robiť, kam ísť. Rozbehla sa smerom do tmy. Jedna chodba, druhá chodba, klenba, schody, ďalšia chodba, ďalšie schody... Hlasy a zvuky brnenia postupne ustali. Viktória si vydýchla. Utekla im. Ale bola sama a navyše... kde to vlastne je?

Krôčik po krôčiku kráčala prázdnyimi temnými chodbami. Priestor osvetľoval len nevelký plameň bľiaci na kuse dreva, ktoré mala so sebou. Kde-tu začula mrazivý piskot potkanov, pričom zakaždým ju prepadla strašná myšlienka, že sa na ňu odkiaľsi z temnoty vyrúti celá armáda týchto nechutných cicavcov. „Haló, je tu niekto?“ zvolala z času na čas, ale odpoveďou jej bolo len ticho. Hrobové, smrteľné, hlboké ticho, ktoré ju desilo viac, než čokoľvek iné. Mučili ju zima a tma. Postupne ju prepádali hlad a smäd. Navyše cítila akýsi hnusný hnilobný zápach, čohosi, čo nevedela ani pomenovať. „Prosím vás, prosím, stratila som sa, je tu niekto?“ volala v strašnej hrôze. Obchádzal ju príznak pomalej a osamelej smrti v hrobke. Modlila sa k Bohu najvrúcnejšie a najnaliehavejšie ako vedela, ale jej prosby akoby vôbec neboli vyslyšané. Akoby ju Boh znenazdania opustil a vrhol do temnôt podzemia. V týchto priestoroch, v tme a zime, o hlade a v desivom krčči už blúdila niekoľko hodín. Zdalo sa jej, že počuje hlasy. Zrazu popred ňu prešiel z jednej chodby do druhej akýsi muž. Vysoký, chudý, biely. „Haló, pane, počkajte, som kresťanka a zablúdila som tu. Prosím vás, pomôžte mi!“ Nič. Bol to hádam nejaký človek – pomyslela si – alebo snád... príznak? „Viktória, vidím ťa, vidím“ začula šepot za chrbtom. Otočila sa a... nič. „Bláznim...“ Kráčala ešte niekoľko metrov. Ďalšia chodba a ďalšie schody a... stena! „Som v slepej uličke!“ skríkla v hrôze a mala čo robiť, aby neomdlela. Zdalo sa jej, že sú steny všade naokolo a že chodby nikam nevedú, akoby sa túlala v zakliatom labyrinte. Klakla si a začala sa modliť k presvätej Panne, svojej poslednej záchrane. V tom začula jasný, príjemný, ženský hlas, ktorý jej pošepol, „vstaň a choď, dieťa.“ Chvíľu zaváhala, či sa jej to len nezdalo, ale uvedomila si, že tie slová počula jasne a zreteľne, ako keď v lese počuť bystrinku tečúcu niekde neďaleko.

Vstala teda a šla. Fakla jej postupne dohorela a tak šla v tme, rukami

sa pridržiujúc chladných vlhkých stien. Ale kráčala krôčik za krôčikom ako dieťa, ktoré sa len učí chodiť. Uvidela svetlo rozrážajúce dusivé temno podzemia sprevádzané štrngotom vojenského brnenia. „Haló, haló. Tu som!“ zvolala z posledných síl. Akýsi vojaci ju vyniesli von. Bola tma. Ležala s privretými očami prikrytá teplou dekou. Bola skrehnutá, ale živá. Zrazu zacítila čiesi ruky ako ju hľadajú po tvári a známy hlas vyslovujúci jej meno. Pootvorila oči a nad ňou sa nakláňal... Markus.

Viktória sa prebrala sa v hodvábnnej posteli a hneď z nej aj vyskočila. „Markus, neublížuj im, sú to dobrí ľudia!“ vydala zo seba, ani nevedela ako. Služobníctvo hneď aj privolalo senátora. Priateľsky sa jej pypytoval, ako sa má a či niečo nepotrebuje, ale ju zaujímala len kresťanská komunita.

„Dobre teda,“ povedal Markus. „Nikoho som nevyzradil, ale mám podmienku.“

„A akú?“ spýtala sa nechápavo jeho manželka.

„Už nikam nebudeš utekať a bude z teba vzorná Rimanka. Aspoň navonok. Doma sa klaňaj pre mňa za mňa aj kocúrovi Rúfusovi.“

„Ďakujem ti.“

„Ešte neďakuj... Uvedom si, moja drahá, že tu už ide o životy. Décius je tyran a psychopat. Nenávidí vyznávačov Krista, pretože cisár Filip, ktorý varoval pred touto beštiou a v senáte ju blokoval ako mohol, *bol* tajným kresťanom a Décius to veľmi dobre vie. To čo robí, je pomsta Filipovi a ver mi, pôjde až na samú hranicu možnosti, aby svojho soka ponížil, i keď ten už je po smrti. Už aj na mňa sa díva z vrchu, kvôli rečiam, ktoré sa o tebe šíria, takže musíme byť veľmi opatrní. Znamená to aj, že túto sobotu musíme bezpodmienečne navštíviť hry v koloseu, aby nás tam videl. Inak je po nás. Udrie, keď to budeme najmenej čakať.“

„Ale veď tam mučia kresťanov...“

„Áno, to je pravda.“

„To neurobím, Markus.“

„Nemáš na výber. Vzpri sa mi, a ja vyzradím tvojich priateľov, ktorých mám v moci. Inak to nejde, Viktória, pochop. Naše hlavy do slučky dávať nebudem za nikoho.“

Viktória sa triasla. Bola sobota, tri hodiny popoludní. Hry mali čochvíľa začať. „Ale, ale, Markus. Čo ty tu?“ podpichol už značne prešediveného muža akýsi senátor. „Dokonca aj ženušku si si priviedol. Všetka česť, madam.“

„Ahoj Brutus,“ precedil Markus zdanlivo priateľsky. „Nevedel som sa dočkať, kedy tie preslávne hry konečne uvidím.“

„Určite si prídeš na svoje. Nezabudni si kúpiť figy. Bez nich to nie je ono,“ odvetil senátor.

Viktória mlčala. Brutus pozrel na ňu a odsekol, „dnes nás čakajú gladiátorské súboje, ázijské bojové umenia a štvraté vyvražďovanie kresťanských vlastizradcov. Užite si to ctená pani, určite sa vám to bude páčiť.“

Trúby oznámili začiatok predstavenia. Ľud vo vytržení hulákal zatiaľ čo cisár, malý, zamračený, krivý, plný opovrhnutia a zloby, vstal a zamával do hladiska. Na plochu pokrytú jemnou vrstvou piesku vošli gladiátori. „Zdravíme ťa, cisár, my, ktorí ideme na smrť!“ vykriekli jednohlasne.

Súboje svalnatých namastených mužov zo sekerami a nožmi začali, no Viktória ich pozorovala len matne. Desila sa toho, čo malo ešte len prísť. Bola v akomsi delíriu, ktoré ju paralyzovalo po celom tele, a nevedela sa z neho prebrať. Na nohy ju postavil až zvuk trúb, ktorý oznámil koniec prvej časti programu a začiatok druhej. Žena čakala, čo sa bude diať, lenže na pódium vbehli akýsi malí aziati a mlátili sa medzi sebou do krvi. Bolo to viac trápne ako smiešne, ale všetci naokolo sa bavili. „Ten malý, tam, to je diabol, to ti hovorím,“ mrmlal ktosi za jej chrbtom.

Koniec. Posledná časť. Usporiadatelia vohnali do arény akýchsi ľudí – starých, malých, chromých, ubitých, slabých, skrátka takých, akí v živote nedržali meč v ruke. „Aha, kresťania!“ rozmohlo sa sfanatizovaným davom. Všetci bučali. „Fúj, fúj, vlastizradci, sektári, fúj!“ V hlúčkiku asi dvadsiatich ľudí rozoznala Viktória aj pekára Tomáša a jedného z jeho dvoch chlapcov. „O môj Bože, nie, nie!“ zakričala a už už chcela niečo robiť, nejako to zastaviť, ale Markus ju pevne stisol za ruku. „Nesmieš! Im už pomôcť aj tak nemožno,“ precedil cez zuby. Vpustili levy. Krúžili okolo skupinky ako krúžia démoni v pekle okolo zatratencov, ktorí na mieste večného utrpenia pykajú za svoj pozemský život bez Boha. Tomáš pritisol svojho chlapca bližšie k sebe, niečo mu ešte naposledy pošepol a cez hlavu mu prehodil svoj dlhý purpurový plášť. Zvieratá sa rozbehli a s veľkou chuťou sa pustili do svojich obetí. Vytrhávali z nich kusy mäsa, udierali

ich svojimi veľkými labami, driapali ich pazúrmí. Svojimi ťažkými telami pritisli niekoľkých úbožiacov k zemi a tam zabadávali svoje veľké zubiská do ich krehkých tiel. Arénou sa rozniesol nárek bezmocných zmiešaný s všemožným hulákaním tých nad nimi. „Pre Jupitera, toto je odporné, to už nemá s hrmi nič spoločného,“ hovoril ktosi za Viktóriínym chrptom. Väčšina divákov ale vrieskala nadšením. Markus pevne držal svoju manželku, no zároveň ju svojim palcom aj jemne hladil. Po tvári jej stieklo niekoľko malých kvapiek slz, no vo svojom vnútri vrieskala zúfalstvom. Akémusi mladému mužovi sa podarilo prekĺznuť z ľavej pasce. Dobehol až ku mantinelu, ktorý ohraničoval arénu s hladiskom, niekoľko patier priamo pod Viktóriou. „Prosím, prosím, pomôžte mi, vytiahnite ma!“ kričal, no sfanatizovaný ľud ho namiesto toho ešte sotil späť, kde nešťastníka levy dobehli. Z kresťanov, z Tomáša a jeho syna, ostala na zemi po krátkej chvíli už len veľká červená kaluž a kusy tiel u ktorých nebolo možné rozoznať, či patrili mužom, alebo ženám. „Už ste s mamičkou v nebi,“ povedala nakoniec roztrasená Viktória.

Vystúpenie však pokračovalo. Otroci očistili zem, škrvny zahádzali pieskom a začali montovať akési drevené náčinia. „Markus, chcem... chcem ísť preč. IHNEĎ!“ – „Nesmieš, lebo sa v tom piesku budeme o týždeň váľať my.“ Otroci potom priviedli niekoľko polonahých ľudí a pripútali ich ku drevám. Niektoré boli uložené zvisle, iné vodorovne. Nad jednou vodorovnou kladou bolo zavesené akési vrece. Jedným potiahnutím lana z neho vypadlo niekoľko škorpiónov na neboráka pripútaného k dreve. Nemohol sa hýbať, zatiaľ čo mu tie smrtonosné potvory chodili po odhalenom bruchu hľadajúc miesto, kde by mohli zabadnúť svoje smrtiace bodáky. Nato sa jeden zastavil a uštedril chudákovi niekoľko silných a rýchlych bodov rovno do brucha. Kričal v agónii cítiac, ako sa mu jed dostal do tela. Ďalší škorpión, ho bodol do nohy. A ďalší do ramena. Ľudia v hnuse odvracali tváre, niekoľkí so silnejšími žalúdkami však kričali niečo o pomste pre vrahov detí. Len Brutus sedel pokojne a jedol si tie svoje figy, akoby nič. Bodaj by ti zabehli – stihla si pomyslieť Viktória. Muža na dreve triaslo v predsmrtných kŕčoch a z úst mu vytekala pena, zatiaľ čo mu niekoľko škorpiónov uštedrovalo posledné rany. Po chvíli sa už nehýbal, bol mŕtvy. Arénou sa roznieslo nezvyčajné ticho.

K ďalšej vodorovnej sústave pripútali akúsi ženu. Z ohrád vypustili krokodíly. Boli štyri. Pomalým krokom sa hrnuli ku svojej obeti vydávajúc prapodivné zvuky, pre Rimanov veľmi nezvyčajné. Mäsožravce sa doplazili

až ku úbohej žene, ktorá sebou trhala a snažila sa kričať, lenže ústa mala zapchaté nejakou handrou. Krokodíly ju oňuchávali a jeden z nich sa potom zahryzol priamo do ženinho boku a vyrval z neho kus mäsa. Ďalší za jej zahryzol do nohy a pohnutím svojej hlavy jej ju zrejme zlomil, pretože sa neprirodzene vykrivila. Ženu triaslo utrpením a na chvíľu od bolesti dokonca omdlela. „To je ale hnus, to je ale odporné svinstvo,“ hovoril už aj Markus. Po nekonečne dlhej chvíli bola mŕtva. Krokodíly jej doslova roztrhali jednotlivé časti tela a teraz si ich spokojne dojedali.

Viktória mala celý čas privreté oči a hlavu otočenú do strany. Myslela, že bude zvracať. Oči jej znenazdania zabehli až k cisárovi. Décius sa škeril. Ten malý prekliaty škriatok sa usmieval ešte aj teraz, keď sa väčšina kolosea modlila k svojim bohom, aby to bezduché a tupé mrzačenie už konečne skončilo. „Tvojim tyranom dám jesť ich vlastné telá a sťa muštom napoja sa vlastnou krvou“ – spomenula sa Viktória na slová zo Svätého Písma, ktoré si ľudia v katakombách často hovorievali.

Na poslednú sústavu, tento krát zvislú, pripútali akéhosi starca. Pustili veľkého medveda. Ten sa dohrnul až ku drevu a jedným veľkým úderom svojej laby doslova odtrhol mužovi hlavu. Väčšina ľudí výskala nadšením, no našli sa aj takí, ktoré len nespokojne bučali, lebo takýto rýchly koniec predstavenia sa im nepáčil. Tak či onak, bolo po zábave.

#

Viktória mala problém dostať sa po troch schodoch do vlastného domu. Muselo ju prísť pomôcť chytiť služobníctvo. Triaslo ju po celom tele, akoby mala zimnicu. Lahla do postele a so slzami v očiach zaspala.

Keď sa po niekoľkých hodinách prebrala, zbadala, že pri nej sedí Markus. „Prepáč... že som ťa tam... nasilu dotiahol. Asi to bola chyba, aj keď neviem, ako inak by som nás mohol ochrániť...“ osmelil sa. „Sám nemôžem uveriť tomu, koľko sa toho zomlelo za posledných pár mesiacov, odkedy na naše severné hranice zaútočili tí barbari.“

„Barbari?“ vyhrkla mladá žena. „Barbari? To my sme barbari, Markus. MY!“

„Viktória, že si rozrušená...“

„Nie, ničomu nerozumieš! Kresťania... mnohí pochádzajú z kolónií, ba priamo od barbarských kmeňov, ako cudzincov posmešne nazývame. Ale my sme v skutočnosti ďaleko väčší barbari, než oni. Chceš vedieť, čo

sa robí na oslavách bohyne Fauny, Markus? Chceš to vedieť? Porciujú sa tam zvieratá a ich krv potom pijú sftované prostitutky, ktoré sa ešte pred tým navzájom režu po tele. A my jeme obetné mäso. Zatiaľ čo sa kresťania ticho a pokorne modlia ku svojmu Bohu vyprosujúc požehnanie pre celé impérium, pre každého jeho obyvateľa. Za to ich my potom hádzeme levom a púšťame na nich krokodíly! Tak kto je tu barbar, Markus, KTO? Jedno ti poviem: rímske náboženstvo raz skončí. Neviem kedy a neviem ako, ale skončí. Pretože je to jedno veľké nič. Nafúknutá bublina, v ktorú už nikto neverí. A budú to kresťania, kto bude budovať novú civilizáciu na rozvalinách tej starej. Tým som si istá.“

Keď nadišla ďalšia sobota, Viktória odmietla ísť do kolosea. Markus ju tam ani nenútil ísť. Obaja sedeli ticho na gauči celé hodiny čakajúc na svoj osud. Vedeli, že ich čaká návšteva. Asi o desiatej večer im zabúchali na dvere vojaci.

„Predložte potvrdenia, že ste obetovali bohom! Obaja! Ihneď!“ spustil ostrým tónom veliteľ. Markus svoje potvrdenie predložil. Viktória nie.

„Zničila som ho,“ odsekla.

Vojaci ju odvliekli do mestského väzenia. Kráčala temnou chodbou s putami na rukách. Z rôznych dverí počula všelijaké nepríjemné zvuky. Zľava začula kolieska škripca, na valčekoch ktorých boli upevnené laná. Sprava zas šľahanie bičom. Zľava krik, sprava plač. Zľava prosbu o kúsok chleba, sprava prosbu o dúšok vody. „Povedz, čo vieš, kde sú ďalší, kde sú ďalší!“ ozývalo sa ostro z jednej strany. „Tvoje utrpenie môže skončiť v tejto chvíli, stačí len zaprieť toho zločinného Žida,“ ozývalo sa podlízavo z druhej. Bolo to ako kráčať predsieňou pekla. Ale pravda bola iná, presne opačná. Toto bola predsieň neba. Pretože týmto ľuďom čoskoro Pán zotrie každú ich slzu, pohladí každú ich ranu. Sotili ju do jednej z ciel, na holú, špinavú zem. Nebude to už dlho trvať.

Zrazu ktosi zaklopal na kovové mreže cely. Brutus. Usmiaty, spokojný, diabolský. „Ale, ale, ale, kohože to tu máme? Viktória,“ spustil. „Hriešnica z ktorej sa stala svätica, žena mocného senátora z ktorej sa onedlho stane mŕtvola. Aké poetické. Škoda ťa, Viktória. Zlomila si mi srdce, vieš, ale aj tak ťa ľutujem. Povedz, to ti tvoj milovaný nevysvetlil, že Rímu sa neodporuje?! Cisár je ako boh a ten kto sa odváži postaviť sa mu... musí zomrieť. Nechápem, ako môže byť niekto tak pekný takto naivný,“ dodal Brutus, žmurkol na ženu a kamsi sa podel.

„Mladý zákerák, zle dopadne,“ ozval spoza Viktórie sa čísi priškrtený hlas. Preľakla sa. „Och, prepáčte, milostivá pani. Mňa sa nemusíte báť, moje meno je Aetius. Aj ja som kresťan. Ako mladý som bol vojakom. Pochádzam zo starej vojenskej rodiny.“

Viktória sa sa na postaršieho muža s bielou bradou jemne pousmiala a na jeho slová prikývla.

„Ak chcete, rozpoviem vám, ako sa môj dávny predok stal kresťanom, aby ste vedela, že v tom nie ste sama,“ pokračoval po chvíli Aetius aby prelomil smutné ticho.

„Rada si vypočujem ten príbeh,“ dostala napokon zo seba mladá žena.

„Môj pradedo slúžil v armáde za cisára Marka Aurélia. Vtedy sa tiež bojovalo na severných hraniciach, dokonca za nimi, lebo cisár chcel na ďalekom severe vytvoriť novú provinciu, Markomániu. A tak vojaci pochodovali hlboko do územia tých divokých a neznámych kmeňov. Tam si naši chlapi postavili opevnené hradby, aby sa tak chránili pred nečakaným útokom nepriateľa. Opevnenie nazvali Laugarícium. Barbarské kmene ich skutočne aj napadli. Boli silnejšie, než si vedel kto kedy predstaviť, a mnohé rímske jednotky, ktoré hradby opustili, aby ich bránili, divosi pobili. Opevnenie obklúčili zo všetkých strán a jednotku, kde slúžil aj môj predok, v ňom chceli nechať vyhladovať. Oslabenú jednotku by potom ľahko zdolali. Naším vojakom v obklúčení po niekoľkých dňoch začalo jedlo a voda skutočne dochádzať. Prepekla panika. Muži vedeli – veď väčšina z nich boli vlastne len dvadsať roční chlapi – že aj keby sa vzdali, barbari by ich boli zmasakrovali.“

„Ako váš pradedo teda unikol istej skaze?“ zaujímalo ženu.

„V tom to je. Už v tom čase boli v légii akýsi kresťania. Hovorili, „náš Boh je veľký a mocný, stvoriteľ neba a zeme. Modlime sa k nemu a on nás určite zachráni.“ Vojaci aj tak nemali na výber a tak sa začali modliť k akémusi „Kristovi.“ V tom sa strhla obrovská búrka, z oblohy šľahali ohne a prišla mohutná povodeň. Mnohých barbarov doslova odplavilo preč a tí ostatní utekali ako premočené myši. Veľmi sa vyľakali, že je to trest „mocného božstva Rimanov.“ Táboru sa ako zázrakom nič nestalo a o niekoľko mesiacov dorazili vojaci bezpečne domov. Vtedy sa môj predok stal kresťanom a táto viera sa v našom rode dedí z otca na syna, rovnako, ako vojenčina. Pradedovi jeden z kresťanských vojakov daroval malý železný krížik, ktorý si taktiež predávame. Ja som ho nosil sedemnášť rokov, potom som ho podaroval vlastnému synovi.“

„A váš syn... je v poriadku?“

„Ach, áno, áno. Aspoň... dúfam. Zdržal som Déciových vojakov, keď si po nás prišli, aby on aj so svojou rodinou mohli utiecť...“

„Aha... príbeh to bol vskutku veľmi pekný. Ja som sa stala kresťankou len nedávno, ani nie rok naspäť. Za tú dobu som stratila všetkých svojich priateľov: Rimanky sa odo mňa odvrátili a moji kresťanskí bratia a sestry sú už všetci mŕtvi.“

„A vaša rodina?“

„Mám len manžela. A on... nie je kresťan. Ale inak je to dobrý človek. Viete, hoci som toľko stratila, predsa som získala mnohonásobne viac – miestenku v nebi vedľa nášho pána Ježiša Krista.“

Starček len súhlasne prikývol, podal jej svoju starú páchnucu deku, aby si na holej podlahe mala aspoň hlavu na čo položiť a obaja zaspali.

Na druhý deň ich oboch prebudilo búchanie na cele. Bol to opäť Brutus. Hodil im akúsi kosť obalenú trochu mäsa. „Vaša posledná večera... alebo skôr posledné raňajky. Vychutnajte si ich.“ Aetius podal jedlo mladej žene. „Zajedzte si, mladá pani. Ja som vojak, som zvyknutý nejest dlhý čas. Vy ste ale krehké žieňa. Zjedzte si to, prosím.“ Viktória mu pohľadom poďakovala a začala nemotorne jesť. „Nie tak, jedzte pomaly, po kúskoch. Tak sa nasýtite lepšie.“ Patricijka prikývla.

„Máte strach?“ spýtal sa jej po chvíli muž.

„Áno, mám. Ale... viem, že dnes budem na lepšom mieste, ako je tento svet. Aj keď vstupnou bránou tam je koloseum.“

„Niečo vám poviem, pani. Ako mladý som zvláštnu víziu.“

„Víziu? Myslíte sen?“

„Nie, nie, mal som otvorené oči, nespal som. Modlil som sa a zrazu som začal vidieť zvláštne obrazy a počul som nebeský hlas.“

„A čo vám ten hlas povedal?“

„Povedal presne tieto slová: Keď padne koloseum, za krátko na to padne aj Rím. A po ňom celý svet. A videl som strašné nepokoje v celom meste. Mesto bolo zničené ako za Neróna, ba ešte viacej. Na oblohe sa premávali desivé železné draky spôsobujúc všade škodu a ničenie. Celý svet bol v chaose, po celom svete vyrastali obrovské žiarivé ohnivé gule, ktoré hltali ľudí veľkých aj malých. A vzduch bol jedovatý. Aj voda a jedlo. Bude to tak pre hriechy ľudí. Tak vidíte, ako dopadnú tí, ktorí si dovoľujú smiať sa Bohu. Horšie od nás. A čo ešte ich duše! Rovno do pekla padať budú. Ale toto všetko sa stane až za mnoho, mnoho rokov, pred koncom sveta...“

Prišli vojaci a otvorili celu. „Podme, von, hýbte sa! Pohni si, stavec,“ štekal jeden z nich. Viktóriu a Aetia zaviedli do akejsi tmavej a špinavej miestnosti, len slabo osvetlenej, kde bol dlhý rad. Hoci patricijka nevidela na koniec rady a ani nevedela, čo sa tam presne deje, uvedomila, že odtiaľto sa už živá nedostane; že prežíva posledné chvíle svojho života. Rad bol dlhý, mohlo v ňom byť tak päťdesiat osôb: veľkí aj malí, starí aj mladí. Po stranách na nich dohliadali opancierovaní vojaci. Manželia sa lúčili so svojimi manželkami, deti so svojimi rodičmi. Deti plakali, že nechcú ešte zomrieť, ale ich matky a otcovia ich upokojovali, že nezomrú, len prejdú do lepšieho sveta, lepšej krajiny, kde ich privíta sám Pán Ježiš a kde budú zase všetci spolu. Už navždy.

Aj Viktória premýšľala nad svojim životom a nad tým, čo má teraz prísť. Vníkala to rovnako, ako ostatní: videla pred sebou odmenu, ktorú Pán dá svojim maličkým, čo ho nezaprú ani v hodine najťažšej. Inak by sa asi zbláznila. Bola si ale istá, že k starému životu by sa už nikdy nevrátila. „Keď už to má prísť,“ hovorila si, „ďakujem ti, Pane, že som kresťankou. Posledný rok bol naozaj hektický a hrozný, ale nikdy v živote som nezažila taký pokoj v duši, ako v tomto období. A vidím, že pravdu proste nemôže mať šialený a skazený Rím, ale títo tvoji slabí a maličkí.“

Rad postupoval. Vojaci po stranách nemali žiadnu prácu; pokoj mučeníkov ich celkom viditeľne zanechával v rozpakoch. Kresťania začali spievať Panne Márii. Teraz už bolo jasné, čo sa deje: na konci radu stínajú ľudom hlavy. Oproti tomu, čo som videla v koloseu, je toto ešte veľmi príjemný a rýchly prechod do Božieho kráľovstva – pomyslela si Viktória. Teraz už bol na rade jej priateľ z cely, ktorý stál niekoľko radov pred ňou. Žena sa v duchu za neho ešte naposledy pomodlila. Čosi sa ho spýtali, no on pokrútil hlavou. Ukázali mu, kde si má kláknúť. Nezaváhal. O chvíľu prišiel jeden švih ostrým mečom a Aetius bol mŕtvy. Už len pár ľudí. Akýsi mladík. „Zachráň si život obetovaním bohom a prisahou vernosti k Rímskej ríši a jej cisárovi,“ vyzval ho vojak. „Nebudem sa klaňať démonom, moja poklona patrí len Najvyššiemu,“ odpovedal mladík. Vojak mu pohybom hlavy ukázal, kam si má kláknúť. Mladík to bez slova urobil. Akási žena. Tá istá otázka od toho istého muža. „Och, ty nerozumný,“ odpovedala. „Prečo by som si mala kúpiť chvíľku pozemského života výmenou za nešťastný život vo večnosti?“

Už len pár ľudí, raz, dva, tri, štyri, päť, napočítala Viktória. V tom sa kdesi vzadu strhla vrava. Ľudia nevedeli, čo sa deje. Vojaci utekali dozadu,

ľudia ešte naposledy objali svojich najmilších. Stráže sa kamsi rozprchli. Prišli však akýsi iní vojaci. „Nebojte sa, my vám nechcem ublížiť,“ hovorili prekvapeným ľuďom čakajúcim na smrť. „Sme od senátora Marka Tertulia,“ hovorili. „Markus!“ zakričala Viktória. Myslela si, že o svojom manželovi už nebude nikdy počuť. Kdesi v zadných častiach väzenia prebiehali ukrutné boje. Bolo počuť kriky, hukot a rinčanie zbraní.

Títo noví vojaci ukázali kresťanom, kadiaľ majú utekať, len Viktória šla do opačnej strany hľadajúc svojho manžela. Bežala od múru k múru za hlukom a rinčaním. Videla vojakov a značný chaos, akoby nebolo jasné, kto je s kým a kto je proti komu. Zrazu ho uvidela. S mečom v ruke, ako za starých čias, keď ešte ako mladík obľuboval bojové zápolenia so svojim starším bratom. Markus nariaďoval svojim mužom otvárať cely. „Viktória Tertuliová, si tu? Viktória, kde si? Viktória!“ kričal do každej z nich hľadajúc svoju manželku. V tom odkiaľsi z temnôt pribehol akýsi muž a ostrou dýkou bodol Marka zozadu rovno do boku. „Ty prekliaty sviniar!“ kričal neznámy. Bol to Brutus. Prekvapení vojaci sa rýchlo spamätali a hneď útočníka dosekali, ale ich pán padol na zem. „Markus, nie!“ zakričala mladá žena a hneď sa k nemu aj rozbehla. Predrala sa cez vojakov a chytila ho za ruku.

„Markus, drahý môj... prišiel si ma zachrániť...“

„Predsa by som naj... naj... krajšiu ženu v Ríme... nenechal tým psom len tak...“ povedal s miernym pousmiatím, hoci mu z úst vytekal pramienok krvi. „Umieram, Viktória, vieš.“

Jemne ho pohladila.

„Sľúb... sľúb mi, že sa zachrániš,“ prosil senátor svoju manželku. „Choď so sluhom Félixom, on už vie, kam ťa má odviezť... ku môjmu príbuznému na vidieku. Sľúb mi to...“

„Sľubujem.“

Usmial sa.

„Markus, dovoľ... dovoľ, aby som ťa pokrstila, priala medzi kresťanov,“ naliehala Viktória, „aby... aby sme sa raz opäť mohli stretnúť v Nebí.“

„Ty vieš, že ja na žiadne nebo, ani bohov never-ím.“

„Iste že viem, ale toto je dôležité, nechaj ma to urobiť, prosím.“

„Ak ti to u-robí radosť, Vikt...“ a v tom sa odmlčal. Hlava mu nekontrolovateľne padla do strany. Žena si ešte rýchlo namočila ruku v blízkej kaluži a pokvapkala ňou manželovi čelo odriekajúc slová krstu. Potom jeho nehybné telo objala a plakala, až kým ju Markusovi vojaci nezobrali preč.

Viktória, tak ako mnoho iných kresťanov, utiekla z Ríma v prestrojení. Utekala so svojim verným sluhom Félixom cez mestečká a dedinky pevninskej Itálie. Stopy hrozného prenasledovania bolo vidieť všade – nenávistné reči, verejné lynčovanie, ba i kríže s pribitými kresťanmi lemujúce hlavné cesty. Avšak čím boli ďalej od hlavného mesta, tým sa im predsa len dýchalo ľahšie.

Po ďalšom dlhom dni sa zastavili v dome istého bohatého statkára, tiež kresťana, kde sa uchýľovali jeho bratia a sestry vo viere. Starali sa tam najmä o deti – siroty, ktoré prišli počas prenasledovania o svojich rodičov. Patricijka si po namáhavej ceste potrebovala trochu oddýchnuť. Vnútri v skrytej pivnici jej na jednej strane ustlal sluha Félix, lebo všade boli nejakí zúbožení ľudia a prestrašené deti. Jedno z detí sa k nej opatrne priblížilo a povedalo jej: „vás ja poznám, vy ste dobrá pani Viktória.“ Žena v ňom ihneď spoznala malého Dávida, najmladšieho syna pekára Tomáša. „Dávid!“ zvolala natešene, „ty žiješ! Ako... ako si sa sem dostal?“

„Sám... môjho otca aj brata chytili a už som ich nikdy nevidel. Kristián ma ešte stihol schovať do neďalekého kanála za naším domom... potom prišli vojaci a kamsi ich odvliekli. Ďalší vojaci zas náš dom podpálili. Potom som sa túlal a neskôr som sa pridal k skupinke starších kresťanských detí – tiež sirôt. Cez deň sme sa skrývali a pohybovali sme sa len v noci. Tak sa nám spoločne podarilo nepozorovane preklíznúť z mesta.“

„A máš kam ísť?“

„Nie, nemám už žiadnych príbuzných... len sa potulujem a dúfam, že ma niekto niekde zamestná, aby som prežil.“

„A čo keby si šiel so mnou? Smerujeme spolu s mojim sluhom k jednému môjmu príbuznému. Pripojíš sa?“

Chlapec chvíľu váhal – predsa len šlo o bohatú ženu z vysokých vládnych kruhov – ale nakoniec súhlasne prikývol.

Viktória sa ku Markovmu príbuznému dostala za niekoľko mesiacov. Okrem sluhu Félixu s ňou bol už aj malý Dávid, ktorého si prisvojila, a ktorého si veľmi obľúbila. Ubehol ešte nejaký čas, keď z Ríma dorazila nečakaná správa: cisár Décius je mŕtvy! Na vojenskej výprave proti stále dobiedzajúcim barbarom ho trafil šíp rovno do ľadviny a jeho hrot sa

tam sa ulomil. Décius zomrel o niekoľko dní v horúčke, delíriu a veľkých bolestiach.

„Tak a už si dovládol, Décius, cisár rímsky,“ zamrmlala si Viktória pre seba. „Bol si na tróne len necelé dva roky a predsa si sa do dejín nezmazateľne zapísal: ako trýzniteľ Ríma a smrteľný nepriateľ kresťanstva. Povedz, stálo ti to za to? Nasýtila sa tvoja duša krvou toľkých nevinných? Pretože jedinú, čo si za svoj pot a námahu získal, je opovrhnutie všetkých a večné zatratenie svojej duše.“

Patricijka vyšla zo svojej komôrky von a zhlboka sa nadýchla čerstvého vzduchu. Pozerala, ako v diaľave spoza mrakov vykuklo prenikavé žiarivé slnko. Snáď je toto začiatok novej, lepšej doby.